

III.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2015

Vypracoval: Ministerstvo pro místní rozvoj

Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí

Praha, květen 2016

Obsah

Úvod	3
1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek	4
1.1. <i>Nové evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek</i>	4
1.2. <i>Technická novela zákona o veřejných zakázkách</i>	4
1.3. <i>Věcný záměr nového zákona</i>	5
1.4. <i>Návrh zákona o zadávání veřejných zakázek</i>	5
1.5. <i>Nové prováděcí právní předpisy k návrhu NZVZ</i>	7
1.6. <i>Poradní orgány</i>	8
1.7. <i>Metodická podpora</i>	8
2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek	9
2.1. <i>Velikost trhu veřejných zakázek</i>	9
2.2. <i>Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách</i>	11
2.2.1. <i>Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek</i>	12
2.2.2. <i>Struktura zakázek podle limitu</i>	15
2.2.3. <i>Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení</i>	16
2.2.4. <i>Intenzita konkurence na nabídkové straně</i>	18
2.2.5. <i>Analýza hodnotících kritérií použitých při zadávání veřejných zakázek</i>	24
2.2.6. <i>Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části</i>	26
2.2.7. <i>Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU</i>	26
2.2.8. <i>Zvláštní postupy v zadávacím řízení</i>	27
3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů	30
3.1. <i>Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek</i>	30
3.2. <i>Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, orgány veřejné správy</i>	31
4. Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek	35
4.1. <i>Národní elektronický nástroj</i>	35
4.2. <i>Elektronická tržiště – výsledky za rok 2015</i>	37
4.3. <i>Informační systém o veřejných zakázkách – IS VZ</i>	38

4.4.	<i>Věstník veřejných zakázek</i>	40
4.5.	<i>Profil zadavatele</i>	41
5.	Resortní systémy centralizovaného zadávání veřejných zakázek	43
5.1.	<i>Centrální nákupy státu</i>	44
Závěr	45
Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu	46
Přehled použitých tabulek		47

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) předkládá Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2015 v souladu s usnesením vlády ze dne 5. června 2013 č. 418, které ukládá ministru pro místní rozvoj předkládat vládě uvedenou zprávu každoročně vždy do 31. května.

V rámci kapitoly 2. popisující situaci na trhu veřejných zakázek je nutné rozlišovat celkový trh veřejných zakázek a objem zakázek, které eviduje MMR. Celkový trh veřejných zakázek lze definovat jako celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací (tj. včetně zakázek malého rozsahu a zakázek realizovaných na základě zákonných výjimek). Oproti tomu objem zakázek evidovaných MMR (v Informačním systému o veřejných zakázkách) tvoří pouze část celkového trhu – jedná se o nadlimitní a podlimitní veřejné zakázky realizované v režimu zákona.

Rok 2015 byl charakteristický prudkým nárůstem investiční činnosti veřejného sektoru, což bylo důsledkem snahy o dočerpání evropských prostředků z programového období 2007 - 2013. Růst trhu veřejných zadavatelů byl dále podpořen pokračující fiskálně expanzivní politikou vlády. Rozsah trhu veřejných zadavatelů se tak vrátil na úroveň roku 2010, tedy před obdobím výrazných fiskálních restrikcí.

V části týkající se zakázek evidovaných v Informačním systému o veřejných zakázkách jsou k dispozici podrobnější informace o tom, jakým způsobem, resp. prostřednictvím kterých druhů zadávacích řízení, byly evidované finanční prostředky alokovány, který zdroj financování převládá, informace o vývoji zahájených veřejných zakázek apod.

Jsou-li ve statistické části uváděny údaje o finančních hodnotách, jedná se o hodnoty bez DPH. V případě, že některé statistiky obsahují údaje včetně DPH, je tato informace výslovně uvedena.

Součástí zprávy je také shrnutí aktivit v legislativní oblasti a dále informace od orgánů, které mají kontrolní pravomoci v oblasti zadávání veřejných zakázek, tedy Nejvyššího kontrolního úřadu a Ministerstva financí. Dále jsou ve zprávě shrnuty aktuální informace o vývoji jednotlivých modulů Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek.

1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek

1.1. Nové evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek

V únoru 2014 schválil Evropský parlament a Rada EU tři nové směrnice (Směrnice 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek nahrazující Směrnicí 2004/18/ES, Směrnice 2014/25/EU o zadávání veřejných zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb nahrazující Směrnicí 2004/17/ES a Směrnice 2014/23/EU o udělování koncesí), které regulují oblast veřejného investování na úrovni Evropské unie (dále jen „EU“). České republice, jakož i ostatním členským státům, vyplynula z této skutečnosti povinnost do dvou let transponovat nová pravidla do vnitrostátního právního řádu. S ohledem na množství a charakter změn vyplývajících z nových evropských pravidel, které si vyžádaly zásadní zásahy do textu i systematiky stávajícího zákona, přistoupilo MMR k variantě vytvoření zcela nového zákona.

Před vytvořením zcela nové právní úpravy předložilo MMR technickou novelu zákona o veřejných zakázkách, jejímž cílem bylo vyřešit aktuální problémy zadávací praxe, zároveň v rámci legislativních prací předložilo věcný záměr nového zákona, který stanovil budoucí rysy nové právní úpravy.

1.2. Technická novela zákona o veřejných zakázkách

Technická novela zákona o veřejných zakázkách byla zpracována a následně předložena ke schválení v souvislosti s potřebou eliminovat palčivé problémy stávající právní úpravy a potřebou odstranit nedostatky účinného znění zákona o veřejných zakázkách a zrušit některá ustanovení, která byla přijata předchozími novelizacemi (zákon č. 55/2012 Sb. a zákonné opatření Senátu č. 341/2013 Sb.). Některé navrhované změny (dodatečné stavební práce, dodávky a služby, hodnotící kritéria) již reflektovaly znění nové směrnice 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek. Technická novela měla za cíl zajistit efektivnější postup v zadávacím řízení, snížení administrativních, časových a finančních nákladů a zrychlení přezkumného řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.

Novela nabyla účinnosti 6. 3. 2015 jako zákon č. 40/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.

Konkrétně se změny týkají následujících okruhů:

- rozšíření okruhu hodnotících kritérií,
- úpravy podmínek zadávání tzv. víceprací,
- zrušení povinnosti rušit zadávací řízení při 1 nabídce,
- úpravy dohledu nad zadáváním veřejných zakázek,
- vyjmutí výkonu funkce člena hodnotící komise z citlivé činnosti,
- zrušení seznamu hodnotitelů a oponentního odborného vyjádření,

- upřesnění povinnosti posuzovat mimořádně nízkou nabídkovou cenu v rámci elektronické aukce,
- možnost předkládat v rámci kvalifikačních předpokladů diplomy v latinském jazyce.

1.3. Věcný záměr nového zákona

MMR přistoupilo k vypracování věcného záměru nového zákona o zadávání veřejných zakázek (jen „NZVZ“), přestože to Legislativní pravidla vlády nevyžadovala (převážná část obsahu NZVZ totiž představuje implementaci práva EU). Zároveň ale stávající právní úprava reguluje i oblasti, zejména podlimitní veřejné zakázky, na které evropské směrnice nedopadají, a jejich úprava je tak plně v kompetenci členských států, a dále je členským státům umožněno, nedojde-li k přímému konfliktu se směrnicovými pravidly, stanovit oproti směrnicím přísnější postupy.

MMR tedy v první fázi přípravy nové legislativy předložilo věcný záměr NZVZ vymezující 13 tematických okruhů (limity pro nepovinný postup podle NZVZ a pro zjednodušené podlimitní řízení, výjimky z postupu podle NZVZ, podlimitní veřejné zakázky, omezování počtu zájemců, ekonomická kvalifikace, mimořádně nízká nabídková cena, dodatečné stavební práce, dodávky a služby, změna smlouvy, problematika rušení zadávacího řízení při jedné nabídce, dohled nad dodržováním zákona, transparentní vlastnická struktura a hodnotící kritéria), které byly shledány za zásadní pro další postup při přípravě nové legislativy.

Věcný záměr byl schválen vládou dne 16. 3. 2015.

1.4. Návrh zákona o zadávání veřejných zakázek

Po schválení nových směrnic přistoupilo MMR k vytvoření NZVZ, čímž vznikl prostor pro vytvoření zcela nové právní úpravy, která na jedné straně reflektuje směrnicovou úpravu veřejného investování, na straně druhé má ovšem za cíl snížit administrativní zátěž, činí celý zadávací proces maximálně efektivním a zároveň zachovává transparentnost a rovný přístup v průběhu řízení a měla by být srozumitelná pro všechny účastníky zadávacího řízení.

Návrh NZVZ novým způsobem upravuje zejména pravidla pro zadávání veřejných zakázek a s tím související povinnosti dodavatelů, zvláštní důvody pro ukončení smluv na veřejné zakázky, zvláštní podmínky fakturace u smluv na veřejné zakázky a dále pak výkon státní správy v oblasti zadávání veřejných zakázek a Informační systém o veřejných zakázkách (dále jen „IS VZ“).

Dne 22. 4. 2015 předložilo MMR paragrafové znění návrhu NZVZ do mezirezortního připomínkového řízení, přičemž lhůta pro zaslání připomínek vypršela 22. 5. 2015 (MMR obdrželo 3 500 připomínek). Ve dnech 15. a 16. 6. 2015 proběhlo jednání s připomínkovými místy (původně 1 400 rozporů), na které navazovala individuální projednávání připomínek, které nebyly v rámci společného jednání vypořádány. Výsledkem byl upravený návrh NZVZ,

který byl se 60 rozporů předložen 15. 7. 2015 vládě. V průběhu srpna a září byl návrh projednáván jednotlivými pracovními komisemi Legislativní rady vlády ČR (dále jen „LRV“). LRV následně doporučila zařadit návrh NZVZ na jednání vlády, kde byl dne 5. 10. 2015 schválen a postoupen Poslanecké sněmovně, která ho dne 9. 3. 2016 schválila ve 3. čtení ve znění pozměňovacích návrhů a následně postoupila Senátu. V rámci projednávání návrhu v Senátu byl NZVZ projednán Výborem pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí, Výborem pro hospodářství, zemědělství a dopravu a Ústavně-právním výborem. Všemi výbory byl návrh doporučen a dne 6. 4. 2016 byl na jednání pléna Senátu přijat pozměňovací návrh směřující k prodloužení legisvakantní lhůty. Dne 19. 4. 2016 byl návrh NZVZ opětovně projednán Poslaneckou sněmovnou, kde byl přijat ve znění pozměňovacího návrhu Senátu. Dne 29. 4. 2016 byl NZVZ publikován ve Sbírce zákonů jako zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. NZVZ nabyde účinnosti od 1. 10. 2016.

Následně proběhne notifikace u Evropské komise, kde se bude zkoumat soulad NZVZ s výše uvedenými směrnici.

Vybrané zásadní změny:

- zavedení povinnosti zadavatele v nadlimitním režimu v případě nerozdělení veřejné zakázky na části uvést v zadávací dokumentaci nebo v písemné zprávě zadavatele odůvodnění tohoto postupu s cílem motivovat zadavatele k častějšímu dělení veřejných zakázek na části, pokud je to vhodné,
- možnost doplnění jakékoli chybějící části nabídky s výjimkou informací majících vliv na hodnocení,
- možnost zadavatele požadovat prokázání splnění kvalifikačních předpokladů i po poddodavateli, který se bude podílet na plnění veřejné zakázky,
- zavedení možnosti přímých plateb poddodavatelům, pokud o to požádají,
- nemožnost stanovit ekonomickou výhodnost nabídky u veřejných zakázek v nadlimitním režimu pouze na základě nejnižší nabídkové ceny například v případě veřejných zakázek na architektonické, technické a inspekční služby, u těchto služeb je tak zadavatel povinen stanovit ekonomickou výhodnost nabídky alespoň z části na základě kritérií kvality,
- zvýšení limitu pro použití zjednodušeného podlimitního řízení u veřejných zakázek na stavební práce na 50 mil. Kč, zejména s ohledem na skutečnost, že stávající limit 10 mil. Kč splňovaly jen velmi malé projekty,
- nové možnosti pro identifikaci mimořádně nízké nabídkové ceny - návrh umožňuje zadavatelům, aby dopředu v zadávací dokumentaci stanovili vzorec pro výpočet nebo stanovili přímo cenu, pod kterou budou nabídkové ceny považovat za mimořádně nízké,
- oprávnění zadavatele vyloučit dodavatele, který se u zadavatele neosvědčil - došlo k uplatnění sankcí nebo náhrady škody,

- oprávnění zadavatele vyloučit dodavatele, který se v minulosti dopustil závažného profesního pochybení,
- zadavatel nemá povinnost svolávat hodnotící komise (s výjimkou veřejných zakázek s předpokládanou hodnotou nad 300 mil. Kč),
- možnost zadavatele nejprve hodnotit nabídky a následně posoudit kvalifikaci a soulad nabídky se zadávacími podmínkami pouze u vybraného dodavatele,
- rozkrývání majetkové struktury vybraného dodavatele,
- možnost měnit smlouvu na veřejnou zakázku bez splnění dalších podmínek, a to až do výše 15 % původní hodnoty, v případě veřejné zakázky na stavební práce, a 10 % hodnoty veřejné zakázky u dodávek a služeb,
- zásadně budou rozšířeny požadavky na povinnou elektronickou komunikaci při zadávání veřejných zakázek (pro zadavatele z kategorie Česká republika, Českou národní banku a centrální zadavatele platí povinná elektronická komunikace od 18. dubna 2017, pro ostatní zadavatele pak od 18. října 2018).

1.5. Nové prováděcí právní předpisy k návrhu NZVZ

Současně s tvorbou nové právní úpravy započaly na půdě MMR práce na přípravě prováděcích právních předpisů k NZVZ.

V lednu 2016 byl do mezirezortního připomínkového řízení předložen návrh:

- vyhlášky o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek,
- nařízení vlády o stanovení finančních limitů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek,
- vyhlášky o stanovení podrobností vymezení předmětu veřejné zakázky na stavební práce a rozsah soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr,
- nařízení vlády o stanovení bližších podmínek pro posouzení přiměřenosti podmínek účasti v zadávacím řízení,
- nařízení vlády o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel,
- vyhlášky o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů a úkonů učiněných elektronicky při zadávání veřejných zakázek a podrobností týkajících se certifikátu shody,
- vyhlášky o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele.

V souladu s připomínkami, které vzešly z mezirezortního připomínkového řízení, které proběhlo na přelomu roku, jsou od března 2016 návrhy jednotlivých prováděcích právních předpisů projednávány pracovními komisemi LRV. Prováděcí právní předpisy nabydou účinnosti společně s NZVZ.

1.6. Poradní orgány

V souvislosti s přípravou nové legislativy bylo na půdě MMR ustanoveno Kolegium ministryně pro místní rozvoj pro oblast veřejného investování, Expertní skupina, Pracovní skupina složená ze zástupců poslaneckých a senátorských klubů a Pracovní skupina veřejné zakázky. V případě Kolegia se jedná o poradní orgán, který sdružuje zástupce odborné veřejnosti a je platformou pro odbornou diskusi nad koncepčními otázkami veřejného investování, nyní zejména ve vztahu k podobě NZVZ a budoucího směřování oblasti veřejného investování. Expertní skupinu tvoří reprezentanti z řad zadavatelů, dodavatelů, dohledových orgánů, odborných organizací a neziskových organizací, kteří byli jmenováni MMR a představují taktéž poradní orgán, který poskytuje první zpětnou vazbu k navrhovaným opatřením v oblasti veřejných zakázek a slouží jako místo pro předávání podnětů mezi gestorem veřejného zadávání a odbornou veřejností. Obdobnou funkci mají pak i výše uvedené pracovní skupiny.

V průběhu roku 2015 byla jednání zaměřena na nastavení mantinelů nové právní úpravy, respektive vymezení základních tezí, od nichž se dále odvíjel celý obsah NZVZ. Následně byla diskutována základní systematika a struktura NZVZ, po zpracování návrhu NZVZ pak i samotné paragrafové znění se zaměřením na stěžejní změny a nová pravidla.

1.7. Metodická podpora

V souvislosti s přípravou NZVZ připravovalo MMR již v průběhu roku 2015 koncepci metodické podpory subjektů dotčených novou legislativou. Metodická podpora bude poskytována formou:

- obecné metodiky pro zadávání (kompletní popis kroků zadavatele k zadání zakázky), zvláštní metodiky pro konkrétní postupy a metodiky s příklady dobré praxe,
- školení pro uživatele NZVZ – specializované výukové programy a školící kampaň MMR,
- virtuální formou – speciální webové stránky k nové legislativě + telefonní linka pro dotazy k NZVZ.

2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek

Následující podkapitoly se zabývají popisem velikosti a struktury trhu veřejných zakázek v České republice, k čemuž je využit soubor vybraných indikátorů kalkulovaných na základě údajů z IS VZ, i dalších veřejně dostupných zdrojů (např. informační portál Monitor atd.). Větší prostor je věnován trhu veřejných zadavatelů, neboť jejich podíl na celkovém objemu veřejných zakázek je dominantní. Sektoroví zadavatelé jsou v první řadě podnikatelé, kteří nehospodaří s veřejnými prostředky (pokud současně nejsou např. dotovanými zadavateli).

2.1. Velikost trhu veřejných zakázek

Údaje o trhu veřejných zakázek za rok 2015 byly stejně jako v letech předchozích získány na základě analýzy vývoje relevantních makroekonomických ukazatelů a rozboru údajů o výdajích z veřejných rozpočtů a datech obsažených v IS VZ. Presentované údaje zahrnují vedle zakázek evidovaných v IS VZ rovněž veřejné zakázky malého rozsahu a veřejné zakázky zadávané v režimu výjimek dle § 18 a 19 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“). Velikost trhu veřejných zakázek tedy představuje celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací. Trh veřejných zakázek je tvořen jak veřejnými¹, tak sektorovými² zadavateli. Pro lepší porovnatelnost údajů o velikosti trhu veřejných zakázek a finančních prostředcích evidovaných v IS VZ byla v této a následující podkapitole navýšena hodnota finančních prostředků v IS VZ o efektivní sazbu DPH.³

V roce 2015 došlo ve srovnání s rokem 2014 k mírné redukci celkového trhu veřejných zakázek o 25 mld. Kč. Důvodem byl pokles hodnoty zakázek sektorových zadavatelů, jejichž velikost se po jednorázovém výkyvu v roce 2014 vrátila na obvyklou úroveň mírně pod 2 % HDP. Odlišná byla situace u veřejných zadavatelů, kde můžeme identifikovat výrazný nárůst prostředků vynaložených na nákupy od externích subjektů, a to o 33 mld. Kč. Růst byl zaznamenán jak u zadavatelů podléhajících centrální vládě, tak i u místních samospráv, přičemž ale v prvním případě byl razantnější. Zvýšení lze dominantně přiřadit silné investiční aktivitě spojené s dočerpáváním prostředků z evropských fondů za programové období 2007 - 2013. O tom ostatně svědčí i nárůst rozsahu hrubé tvorby fixního kapitálu vládního sektoru, který se meziročně zvýšil o více než 60 mld. Kč.

Růst rozsahu trhu veřejných zadavatelů je logicky spjat i s charakterem fiskální politiky, kdy v roce 2015 stejně jako v roce předchozím vláda implementovala její expanzivní podobu.

¹ Veřejný zadavatel je definován v § 2 zákona jako Česká republika, státní příspěvková organizace, územní samosprávné celky nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, a jiná právnická osoba definovaná zákonem. Pro účely statistik jsou jako veřejní zadavatelé označeni i dotovaní zadavatelé, kteří dle zákona postupují při zadávání veřejných zakázek podle pravidel platných pro veřejné zadavatele.

² Sektorový zadavatel je definován v § 2 zákona jako osoba vykonávající některou z relevantních činností podle § 4 zákona, např. v odvětví plynárenství, vodárenství, elektroenergetiky atd., pokud tuto činnost vykonává na základě zvláštního či výhradního práva nebo nad touto osobou může veřejný zadavatel přímo či nepřímo uplatňovat dominantní vliv.

³ Efektivní sazba DPH pro veřejné zadavatele je počítána jako 3/4 základní sazby DPH a 1/4 snížené sazby DPH v daném roce (s ohledem na skladbu nákupů veřejného sektoru se předpokládá 1/4 podíl zakázek se sníženou sazbou DPH). Pro sektorové zadavatele efektivní sazba DPH odpovídá základní sazbě DPH.

Zatímco v letech 2010 až 2013 restriktivní fiskální politika vlády rozsah trhu veřejných zakázek logicky snižovala, v posledních dvou letech dochází k opaku. Celkový objem fiskálního impulsu se za poslední dva roky pohybuje kolem 80 mld. Kč. Růstový trend je možné sledovat i u vývoje absolutní hodnoty celkových vládních výdajů, u kterých došlo ke zvýšení z 1 813 mld. Kč na 1 920 mld. Kč. Vzhledem ke značné dynamice nominálního HDP však relativní hodnota trhu veřejných zadavatelů vzrostla pouze o 0,2 % HDP.

Pro rok 2016 lze v případě trhu veřejných zadavatelů očekávat pokles. Důvodem je odeznění efektu dočerpávání finančních prostředků z programového období 2007 - 2013, jakož i pomalý rozjezd nových operačních programů. Příjemci finančních prostředků z fondů EU jsou vyzýváni k zahájení zadávacích řízení až po nabytí účinnosti NZVZ z důvodu pozdní transpozice, resp. hrozby finančních oprav.

Na snížení budoucího trhu ukazuje i menší objem zadaných zakázek evidovaných během roku 2015 v IS VZ. Vzhledem k tomu, že zejména velké zakázky na stavební práce mají většinou víceletý charakter (tj. plnění probíhá v řádu několika let a další významné stavební investice jsou realizovány s časovým odstupem), hodnota evidovaných zakázek v jednom roce do značné míry předznamenává vývoj trhu v roce následujícím.

Tabulka 1 Základní údaje o trhu veřejných zakázek v letech 2010-2015

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
HDP v mld. Kč (běžné ceny)	3 954	4 023	4 042	4 077	4 261	4 472
Celkové výdaje sektoru vládních institucí v mld. Kč	1 699	1 727	1 797	1 737	1 813	1 920
<i>z toho tvorba hrubého fixního kapitálu v mld. Kč</i>	187	180	169	152	177	240
Fiskální úsilí v mld. Kč	20	52	49	49	-47	-36
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	594	502	493	478	581	556
<i>- veřejní zadavatelé</i>	475	439	414	409	440	473
<i>- sektoroví zadavatelé</i>	119	63	79	69	141	83
Podíl trhu VZ na HDP (v %)	15,02%	12,48%	12,20%	11,72%	13,64%	12,43%
Evidováno v IS VZ v mld. Kč	315	283	325	300	450	316
Podíl VZ evidovaných v IS VZ na trhu VZ (v %)	53,03%	56,37%	65,92%	62,76%	77,45%	56,83%

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - duben 2016, Fiskální výhled - listopad 2015, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha

Pozn.: * V případě roku 2015 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 14. 4. 2016).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Tabulka 2 Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Veřejní zadavatelé (mld. Kč)	475	439	414	409	440	473
v % HDP	12,01%	10,91%	10,24%	10,03%	10,33%	10,58%
Sektoroví zadavatelé (mld. Kč)	119	63	79	69	141	83
v % HDP	3,01%	1,57%	1,95%	1,69%	3,31%	1,86%
Trh VZ celkem (mld. Kč)	594	502	493	478	581	556
v % HDP	15,02%	12,48%	12,20%	11,72%	13,64%	12,43%
HDP, běžné ceny (mld. Kč)	3 954	4 023	4 042	4 077	4 261	4 472

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - duben 2016, Fiskální výhled - listopad 2015, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha

Pozn.: V hodnotách jsou zahrnuty i údaje o VZMR a výjimkách definovaných zákonem.

* V případě roku 2015 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 22. 4. 2016).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Pro úplnost je nutné uvést, že údaje za rok 2015 byly vypočítány z dat dostupných k 22. 4. 2016. V budoucnu lze očekávat jejich zpřesnění v návaznosti na dostupnost přesnějších údajů například o hospodaření zdravotních pojišťoven nebo hospodaření akciových společností a státních podniků, které spadají do kategorie veřejných zadavatelů.

2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách

Podíl veřejných zakázek evidovaných v IS VZ byl v minulých obdobích ovlivněn změnami v limitech zakázek malého rozsahu, tj. limitech, od kterých jsou veřejní zadavatelé povinni soutěžit veřejné zakázky v režimu zákona. Od 1. 4. 2012 byly limity pro podlimitní veřejné zakázky sníženy na polovinu, tj. na 1 mil. Kč pro dodávky a služby a na 3 mil. Kč pro stavební práce. Od 1. 1. 2014, kdy nabyla účinnost technická novela zákona o veřejných zakázkách, byly limity opět zvýšeny na původní hodnoty, tj. 2 mil. Kč pro dodávky a služby a 6 mil. Kč pro stavební práce.

V IS VZ jsou evidovány pouze ty veřejné zakázky, u kterých zákon ukládá zadavatelům povinnost uveřejňovat základní informace prostřednictvím stanovených formulářů ve Věstníku veřejných zakázek, a dále veřejné zakázky realizované prostřednictvím elektronického tržiště⁴. Za správnost údajů uvedených ve formulářích zodpovídá vždy zadavatel. MMR provádí u zakázek evidovaných v IS VZ ruční opravy cen (z ceny uvedené v Kč vč. DPH nebo v cizí měně na cenu v Kč bez DPH) a doplňuje údaje o zadavatelích a dodavatelích (zejména chybějící IČO).

⁴ Statistiky zakázek z e-tržišť jsou shrnuty v kapitole 4.2., a podrobně pak v samostatné Zprávě o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2015.

V roce 2015 došlo k výraznému meziročnímu poklesu podílu zakázek evidovaných v IS VZ z 77 % na 57 % objemu trhu veřejných zakázek. Důvodem je jak již zmíněné vrácení úrovně zakázek sektorových zadavatelů na obvyklou úroveň (viz kapitola 2.1.), tak i pokles celkové hodnoty evidovaných zakázek veřejných zadavatelů. Celková hodnota evidovaných zakázek se tak vrátila mírně nad průměr z let 2010 - 2013.

Pokles evidovaných zakázek u veřejných zadavatelů je důsledkem ukončení investiční aktivity spojené s dočerpáváním evropských prostředků za programové období 2007 - 2013. Jak již bylo zmíněno, hodnota evidovaných zakázek je určitým předstihovým indikátorem vývoje trhu veřejných zakázek o rok později. Zatímco tedy prudký nárůst evidovaných zakázek v roce 2014 předjímal nárůst trhu veřejných zadavatelů v roce 2015, pokles v roce 2015 indikuje redukci trhu veřejných zakázek v roce letošním.

Z hlediska poměru zakázek evidovaných v IS VZ na celkovém trhu se v roce 2015 hodnota pohybuje mírně pod 57 %, což je 5 procentních bodů pod dlouhodobým průměrem.

Tabulka 3 Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných IS VZ na celkovém trhu veřejných zakázek

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Trh veřejných zakázek (mld. Kč)	594	502	493	478	581	556*
Evidováno v IS VZ (mld. Kč)	315	283	325	300	450	316
Podíl (%)	53,03%	56,37%	65,92%	62,76%	77,45%	56,83%

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - duben 2016, Fiskální výhled - listopad 2015, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha
Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn.: Údaje za rok 2014 byly zpřesněny.

* V případě roku 2015 se jedná o odhad velikosti trhu veřejných zakázek na základě dostupných údajů (stav k 22. 4. 2016).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

V následujících kapitolách uvádíme statistiky, které se věnují struktuře té části trhu veřejných zakázek, která je evidována v IS VZ, konkrétně ve Věstníku veřejných zakázek.

2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek

Tato kapitola je věnována zahájeným, zadaným a zrušeným veřejným zakázkám uveřejněným prostřednictvím příslušných formulářů ve Věstníku veřejných zakázek (dále jen „Věstník“), které jsou evidovány v IS VZ.

Níže uvedené statistiky je ovšem nutné interpretovat s ohledem na skutečnost, že ne všechny veřejné zakázky v režimu zákona jsou povinně zahajovány odesláním oznámení do Věstníku. Například zjednodušené podlimitní řízení (dále jen „ZPŘ“) je zahajováno odesláním výzvy minimálně 5 dodavatelům. Tato výzva je zároveň uveřejněna na profilu zadavatele, nikoli ve Věstníku. Pokud je pak veřejná zakázka v ZPŘ zadána, je uveřejněno oznámení o zadání ve Věstníku. Obdobně platí, že pokud je ZPŘ zrušeno, je oznámení o zrušení uveřejněno ve Věstníku. Povinnost zahájit zadávací řízení odesláním výzvy a uveřejnit

oznámení o zadání veřejné zakázky ve Věstníku platí rovněž pro jednací řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“), případné zrušení tohoto řízení ale již ve Věstníku oznamováno není.

Z tohoto důvodu je u zakázek evidovaných ve Věstníku počet zadaných zakázek vyšší než počet zahájených zakázek.

Zahájené veřejné zakázky

V roce **2015** bylo v IS VZ evidováno celkem **7 471 zahájených** veřejných zakázek, což představuje **pokles o 1 291** veřejných zakázek oproti roku 2014, kdy bylo evidováno 8 762 zahájených veřejných zakázek. Důvodem je pravděpodobně zejména dokončování dříve zahájených projektů a pomalý rozjezd nových operačních programů. Více než 55 % zakázek bylo zahájeno v prvním pololetí roku 2015, na poslední čtvrtletí již připadá pouze pětina všech zahájených zakázek.

Tabulka 4 Veřejné zakázky zahájené v roce 2015

Přehled po měsících			Přehled po kvartálech		
měsíc	Počet VZ	v % z celého roku	Kvartál	Počet VZ	v % z celého roku
leden	600	8,0%	1.	1 938	25,9%
únor	563	7,5%			
březen	775	10,4%			
duben	733	9,8%	2.	2 205	29,5%
květen	677	9,1%			
červen	795	10,6%			
červenec	686	9,2%	3.	1 825	24,4%
srpen	606	8,1%			
září	533	7,1%			
říjen	530	7,1%	4.	1 503	20,1%
listopad	481	6,4%			
prosinec	492	6,6%			
Celkem 2015	7 471	100,0%	Celkem	7 471	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zadané veřejné zakázky

V roce **2015** byly v IS VZ evidovány **zadané zakázky** o celkové hodnotě **265 mld. Kč**, což je **pokles o 111 mld. Kč** oproti roku 2014, kdy hodnota zadaných zakázek činila 376 mld. Kč. Tento výrazný propad je způsoben třemi velkými zakázkami zadavatelů ČEPRO, a.s. a NET4GAS, s.r.o. z roku 2014 o celkové hodnotě přes 110 mld. Kč. Bez započítání těchto zakázek by objem zadaných zakázek v roce 2015 odpovídal úrovni roku 2014.

Celkem bylo v roce **2015 zadáno 15 134** veřejných zakázek, což představuje mírný **nárůst o 151** oproti roku 2014, kdy bylo zadáno 14 983 veřejných zakázek. Po výrazném propadu v 1. čtvrtletí docházelo v průběhu roku k růstu počtu zadaných zakázek, přičemž ve druhém pololetí bylo zadáno 57 % všech zakázek.

Tabulka 5 Veřejné zakázky zadané v roce 2015

Přehled po měsících					Přehled po kvartálech				
Měsíc	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Finanční objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %	Kvartál	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Finanční objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %
leden	17	6,4%	1 089	7,2%	1.	49	18,6%	2 921	19,3%
únor	15	5,5%	831	5,5%					
březen	18	6,7%	1 001	6,6%					
duben	18	7,0%	1 060	7,0%	2.	58	21,8%	3 590	23,7%
květen	18	6,9%	1 181	7,8%					
červen	21	8,0%	1 349	8,9%					
červenec	25	9,3%	1 458	9,6%	3.	67	25,3%	4 373	28,9%
srpen	19	7,3%	1 381	9,1%					
září	23	8,7%	1 534	10,1%					
říjen	35	13,0%	1 424	9,4%	4.	91	34,3%	4 250	28,1%
listopad	39	14,7%	1 290	8,5%					
prosinec	18	6,6%	1 536	10,1%					
Celkem 2015	265	100,0%	15 134	100,0%	Celkem	265	100,0%	15 134	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zrušené veřejné zakázky

U celkového počtu zrušených veřejných zakázek došlo meziročně ke značnému poklesu, a to o třetinu (z 4 382 v roce 2014 na 2 791 v roce 2015). Jedním z hlavních důvodů bylo, že od 6. 3. 2015 vstoupila v účinnost technická novela zákona, která povinnost rušit zadávací řízení při jedné nabídce zcela odstranila. Podíl zrušených zakázek z důvodu jedné nabídky na celkovém počtu zrušených zakázek se meziročně snížil z 24 % na pouhých 9 %. Podíl zrušených zakázek v roce 2015 na zahájených zakázkách dosáhl v roce 2015 37 %, zatímco na zakázkách zadaných 18 %. Značný rozdíl v podílových ukazatelích je způsoben tím, že zjednodušená podlimitní řízení jsou v IS VZ zachycena pouze při zadání a nikoliv při vyhlášení.

Tabulka 6 Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2015

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51	Počet rušících formulářů F51 - jedna nabídka	Podíl rušících formulářů z důvodu jedné nabídky (%)
Veřejný	2 642	261	9,9%
Sektorový	100	1	1,0%
Neuvedeno	49	0	0,0%
Celkem	2 791	262	9,4%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn.: Druh zadavatele „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel v rušícím formuláři neoznačil, zda je veřejným či sektorovým zadavatelem.

Tabulka 7 Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2014

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51	Počet rušících formulářů F51 - jedna nabídka	Podíl rušících formulářů z důvodu jedné nabídky (%)
Veřejný	4 196	1 005	24,0%
Sektorový	111	11	9,9%
Neuvedeno	75	15	20,0%
Celkem	4 382	1 031	23,5%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn.: Druh zadavatele „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel v rušícím formuláři neoznačil, zda je veřejným či sektorovým zadavatelem.

2.2.2. Struktura zakázek podle limitu

Rozložení zadaných veřejných zakázek evidovaných v IS VZ podle limitu nevykázalo mezi roky 2014 a 2015 téměř žádné změny. Z hlediska počtu jsou i nadále dominantní zakázky podlimitní (téměř 66 %), avšak z hlediska objemu jednoznačně nadlimitní (téměř 76 %). Vzhledem k tomu, že od 1. ledna 2016 platí nové vyšší limity pro nadlimitní veřejné zakázky⁵, lze v budoucnu očekávat mírné zvýšení zastoupení podlimitních zakázek.

Tabulka 8 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2015

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	5 192	34,3%	201	75,7%
Podlimitní	9 942	65,7%	64	24,3%
Celkem	15 134	100,0%	265	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

⁵ Limity stanovené nařízením vlády č. 77/2008 Sb. se zvýšily o 9 %, např. pro zakázky na stavební práce to je nárůst o více než 11 mil. Kč ze 131 402 000 Kč na 142 668 000 Kč.

Tabulka 9 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2014

Limit VZ	Počet zadanych VZ	Podíl zadanych VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	4 352	29,0%	291	77,3%
Podlimitní	10 392	69,4%	82	21,8%
Neuvedeno	239	1,6%	3	0,8%
Celkem	14 983	100,0%	376	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení

Fungování trhu veřejných zakázek je významně ovlivňováno zastoupením jednotlivých typů zadávacích řízení, přičemž jako žádoucí se jeví co nejvyšší využití transparentních otevřených řízení, která umožňují maximálně využít konkurenční boj nabízejících ve prospěch zadavatele.

Následující tabulka 10 ukazuje strukturu zakázek evidovaných v IS VZ v roce 2015 dle druhu zadavatele. V případě veřejných zadavatelů bylo z hlediska objemu zcela dominantní otevřené řízení, přes která prošlo 71 % objemu zakázek evidovaných v IS VZ. Druhým nejvýznamnějším zadávacím řízením bylo v roce 2015 JŘBU, které tvořilo více než čtvrtinu zadávacích řízení a přes která prošlo 14 % objemu zakázek evidovaných v IS VZ. Z hlediska frekvence použití byla významná i zjednodušená podlimitní řízení (čtvrtina evidovaných zakázek), avšak jejich podíl na objemu dosáhl pouze 6 %.

Při porovnání se situací v předchozím roce vynikne především nárůst podílu JŘBU, a to jak z hlediska frekvence použití, tak i podílu na zadaném objemu zakázek. Tento trend nelze považovat za pozitivní, neboť se jedná o nesoutěžní metodu s nízkou mírou transparentnosti. Vysoký podíl JŘBU je dlouhodobým problémem českého trhu veřejných zakázek. Jen pro srovnání lze uvést, že průměrné zastoupení této nesoutěžní metody ve starých členských zemích EU (tj. země, které přistoupily do EU před rokem 2004) se pohybuje pod 5 %⁶.

⁶ Mezinárodní srovnání je k dispozici např. zde:
http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/public_procurement/index_en.htm

Tabulka 10 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2015

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	6 320	44,0%	140	71,1%	278	36,2%	34	49,5%
Zjednodušené podlimitní řízení	3 626	25,2%	13	6,4%	9	1,2%	0	0,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	3 654	25,4%	28	14,3%	281	36,5%	16	23,1%
Užší řízení	336	2,3%	12	6,0%	12	1,6%	1	0,8%
Jednací řízení s uveřejněním	139	1,0%	1	0,7%	173	22,5%	18	25,7%
Neuvedeno	287	2,0%	3	1,3%	16	2,1%	1	0,8%
Soutěžní dialog	3	0,0%	0,3	0,1%	0	0,0%	0	0,0%
Celkem	14 365	100,0%	197	100,0%	769	100,0%	68	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 11 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2014

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	6 271	43,8%	197	76,0%	314	47,0%	45	38,4%
Zjednodušené podlimitní řízení	4 387	30,6%	15	5,6%	10	1,5%	0	0,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	2 841	19,8%	20	7,8%	166	24,9%	13	11,5%
Užší řízení	416	2,9%	19	7,5%	11	1,6%	1	0,5%
Jednací řízení s uveřejněním	213	1,5%	6	2,3%	143	21,4%	54	46,3%
Neuvedeno	182	1,3%	2	0,7%	24	3,6%	4	3,2%
Soutěžní dialog	5	0,0%	0,4	0,2%	0	0,0%	0	0,0%
Celkem	14 315	100,0%	259	100,0%	668	100,0%	117	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Vzhledem k tomu, že do uvedených indikátorů nejsou zahrnuty soutěže o návrh, uvádíme zde počty a hodnoty soutěží o návrh, které byly v souladu s § 102 zákona a násl. realizovány v letech 2014 a 2015. Meziročně počet realizovaných soutěží o návrh stagnoval na velmi nízké úrovni. Nízký počet soutěží o návrh lze odůvodnit tím, že jen malé množství připravovaných soutěží svou předpokládanou hodnotou překročí zákonný limit pro povinný postup dle zákona. Z hlediska předmětu jsou realizovány soutěže o návrh zejména v oblasti

architektonických řešení, územního plánování, výzkumu a vývoje, informačních technologií, marketingových či uměleckých služeb.

Tabulka 12 Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Rok	Počet realizovaných soutěží o návrh v daném roce	Celková konečná hodnota bez DPH (mil. Kč)
2015	18	14
2014	17	10

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Počet oznámených koncesních řízení

Pro úplnost uvádíme také údaje o počtech koncesních řízení podle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení, která byla zahájena odesláním příslušných formulářů do Věstníku. V roce 2014 bylo zahájeno celkem 25 koncesních řízení, v roce 2015 došlo k mírnému nárůstu na 28. Údaje o uzavřených koncesních smlouvách jsou evidovány v rejstříku koncesních smluv, viz kapitola 4.3.

2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně

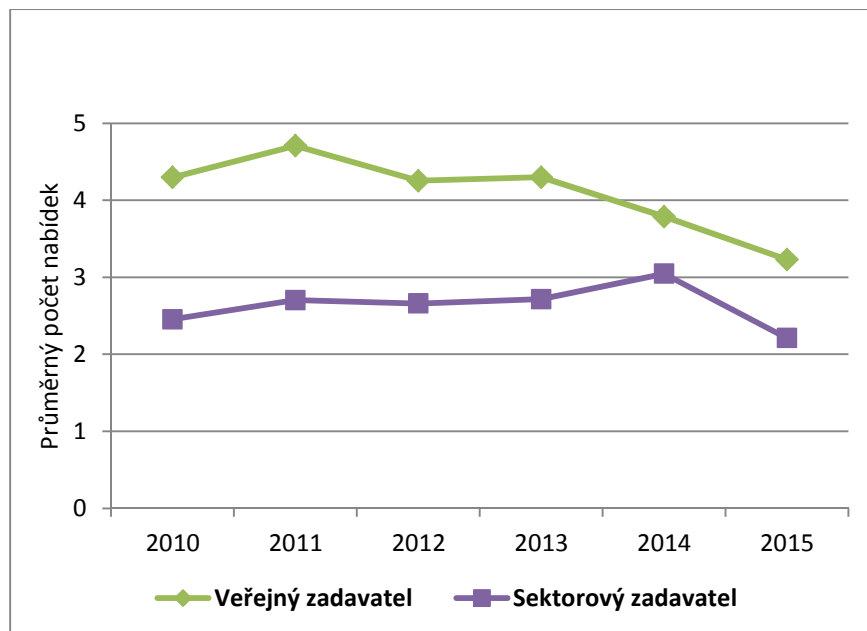
Jedním ze základních předpokladů efektivního fungování trhu veřejných zakázek je dostatečná míra konkurence na nabídkové straně, kterou je možné aproximovat průměrným počtem nabídek podaných do zadávacích řízení. Dostatečný počet nabídek umožňuje v důsledku existence konkurenčního efektu (nepřímo úměrný vztah mezi počtem podaných nabídek a vysoutěženou cenou) dosahování příznivých cen pro zadavatele. Cílem však není usilovat o stále vyšší počet nabídek, ale dosažení optimálního počtu (v závislosti na velikosti nabídky a odvětví), kdy dojde k vyčerpání potenciálu konkurenčního efektu, aniž by přitom neúměrně rostly administrativní náklady na straně zadavatele (např. při posuzování a hodnocení nabídek).

Ukazatel průměrného počtu podaných nabídek u zadaných zakázek veřejných zadavatelů pokračoval v roce 2015 v poklesu, a dokonce došlo k jeho snížení na nejnižší hodnotu od roku 2009, kdy je tento ukazatel v rámci Výročních zpráv sledován. Důvody pro tento trend lze částečně vysvětlit zlepšující se makroekonomickou situací, která nemotivuje firmy tolik se snažit získávat zakázky, jako v období hospodářských problémů v předešlých letech. Druhým faktorem, který však nelze hodnotit pozitivně, je nárůst podílu JŘBU na čtvrtinu všech zadávacích řízení (viz tabulka 10). Obecně pokles počtu podávaných nabídek představuje negativní trend a Česká republika se vrací do skupiny zemí, které vykazují značně podprůměrné hodnoty (průměr v EU činí 5,4⁷).

⁷ Studie Public Procurement in Europe: Cost and effectiveness, 2011. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/modernising_rules/cost-effectiveness_en.pdf

Průměrný počet nabídek u zadaných zakázek sektorových zadavatelů v roce 2015 také značně poklesl, což neodpovídá trendům z minulých let, kdy docházelo buď k mírnému růstu, nebo ke stagnaci. Důvodem je zřejmě menší objem zadaných veřejných zakázek, a také již zmíněná zlepšující se ekonomická situace.

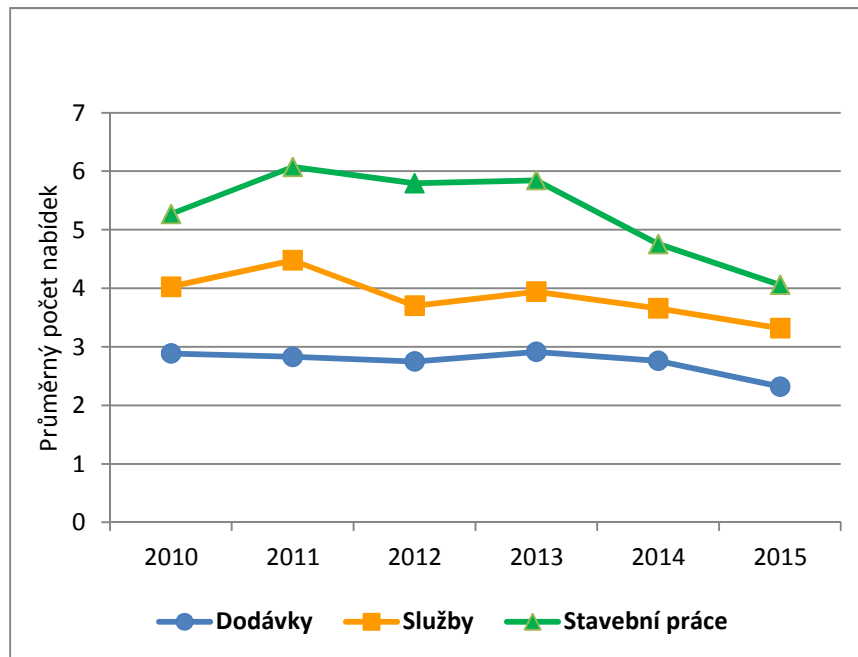
Graf 1 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) v letech 2010-2015

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Průměrný počet nabídek u veřejných zadavatelů u jednotlivých druhů zakázek dle předmětu potvrzuje celkový vývoj průměrného počtu nabídek, protože došlo k poklesu tohoto indikátoru u všech druhů. Nejvýznamnější je trend poklesu u stavebních prací, což může částečně souviset se zlepšující se situací v odvětví a sníženým „hladem“ po zakázkách. Druhým faktorem je již zmíněné vyšší zastoupení nesoutěžních metod - JŘBU.

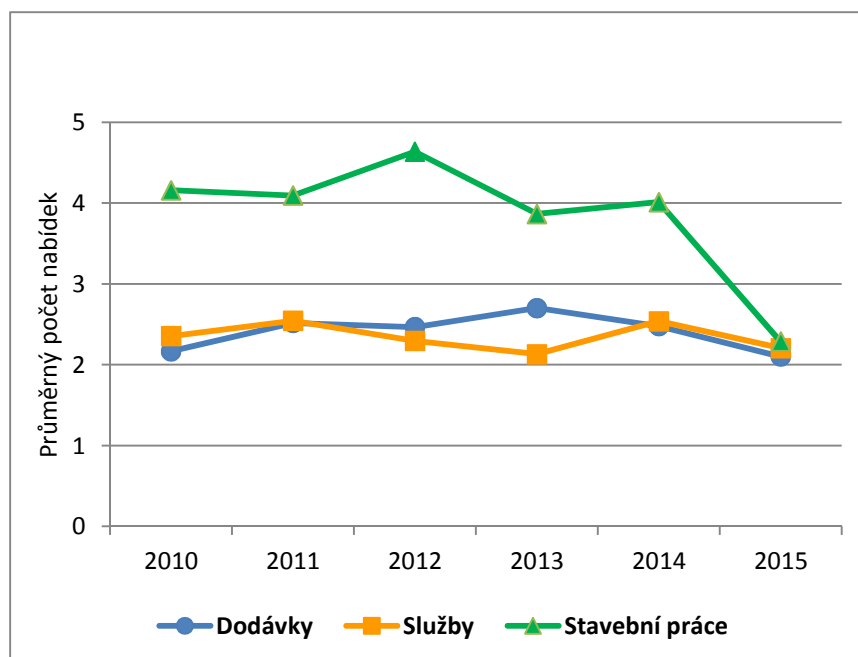
Graf 2 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2010 - 2015 – Veřejný zadavatel

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

U sektorových zadavatelů došlo také ke značnému poklesu průměrného počtu podaných nabídek u stavebních prací, a to dokonce na hodnotu totožnou s dodávkami a službami. Ve všech případech nyní průměrná hodnota mírně přesahuje dvě nabídky, což nelze považovat za příliš uspokojivé.

Graf 3 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2010 - 2015 – Sektorový zadavatel

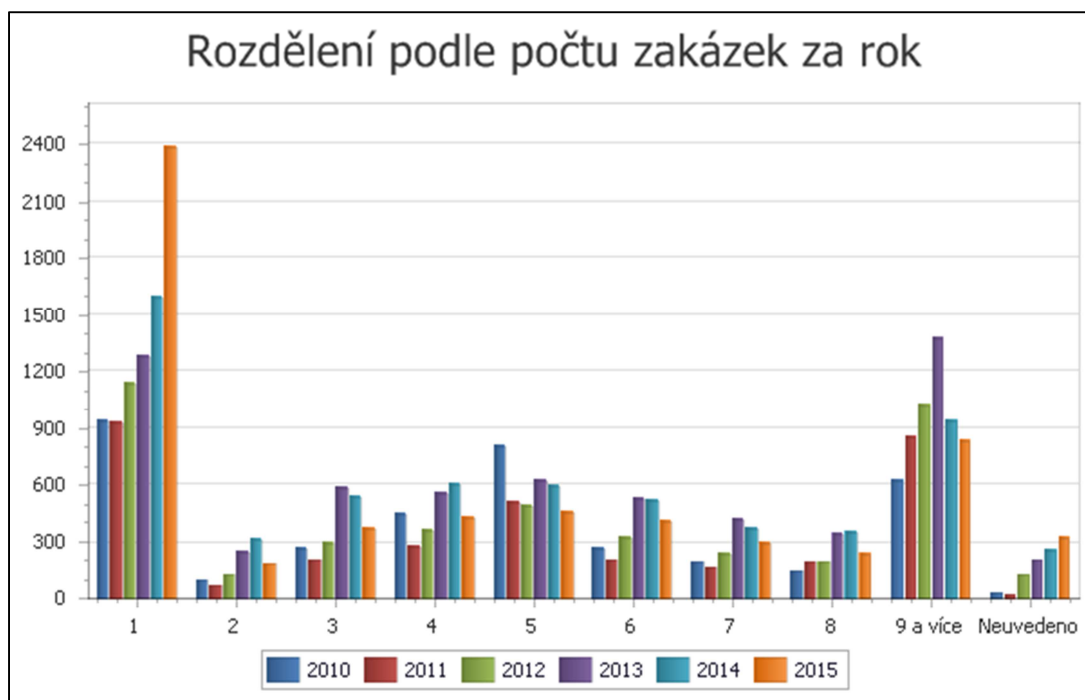

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Intenzitu konkurence nelze však posuzovat pouze podle průměrných počtů nabídek, ale je nutné také analyzovat distribuci počtu nabídek ve sledovaném souboru zadávacích řízení, což je pro veřejné zadavatele zachyceno v následujících histogramech, které porovnávají vývoj v absolutních i relativních hodnotách. Aby bylo možné lépe vystihnout trendy v této oblasti, uvádíme v grafech 4 – 9 údaje od roku 2010.

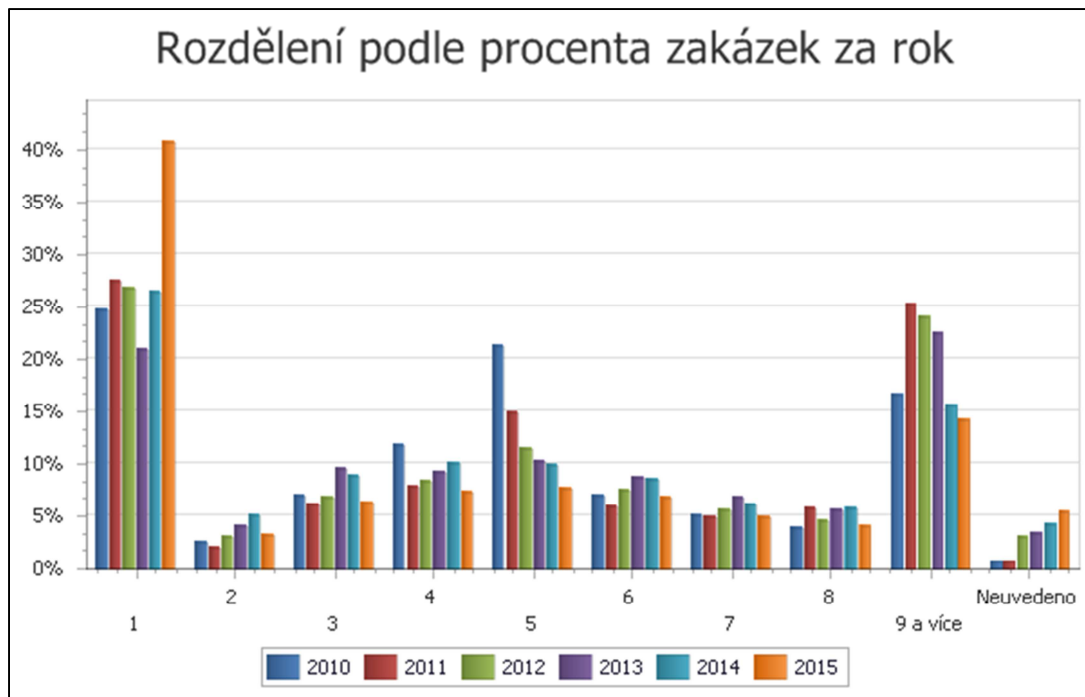
U všech třech segmentů (stavební práce, služby a dodávky) lze sledovat negativní trend nárůstu počtu zakázek zadaných na základě jedné nabídky. Nejvýraznější je to v případě stavebních prací, kde bylo v roce 2015 zadáno na základě jedné nabídky celých 40 % všech zakázek. Toto číslo lze považovat jednoznačně za příliš vysoké, a to zejména v sektoru stavebnictví, který se vyznačuje vysokou mírou konkurence. Výrazný nárůst zakázek s jednou nabídkou lze však sledovat také u dodávek, kde jejich podíl prudce narostl z 12 % na 27 %. Příčinou nárůstu „jednonabídkových“ zakázek je jak zvýšení počtu JŘBU, tak i odstranění povinnosti zrušit veřejnou zakázku při obdržení pouze jedné nabídky.

Graf 4 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2010-2015 (veřejný zadavatel, stavební práce)

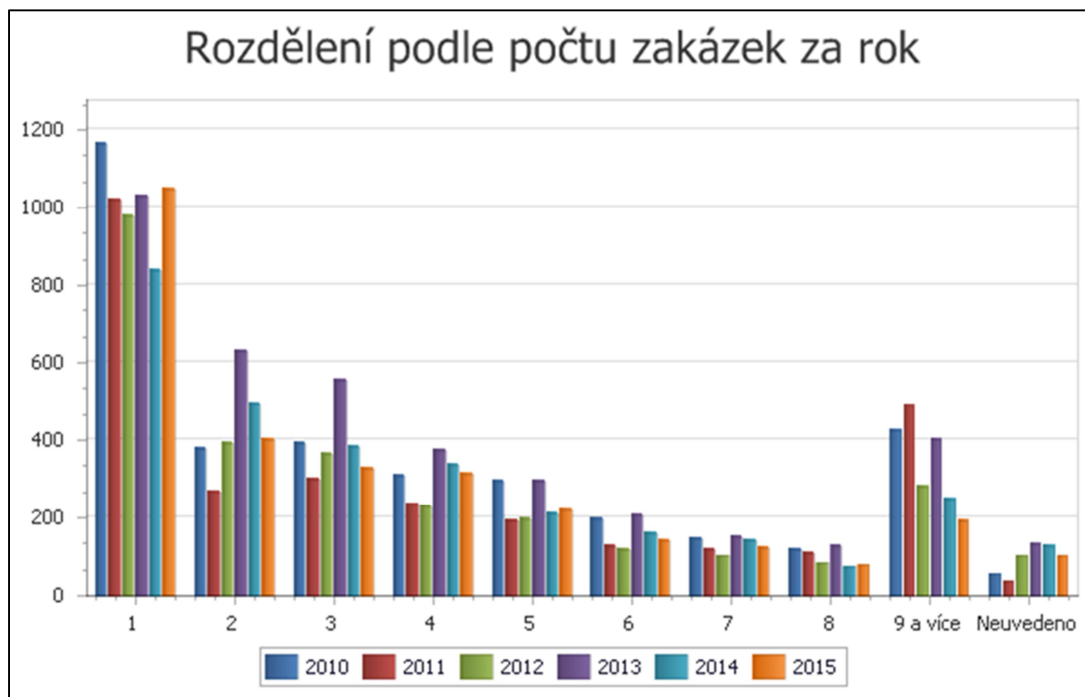
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Graf 5 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2010-2015 (veřejný zadavatel, stavební práce)

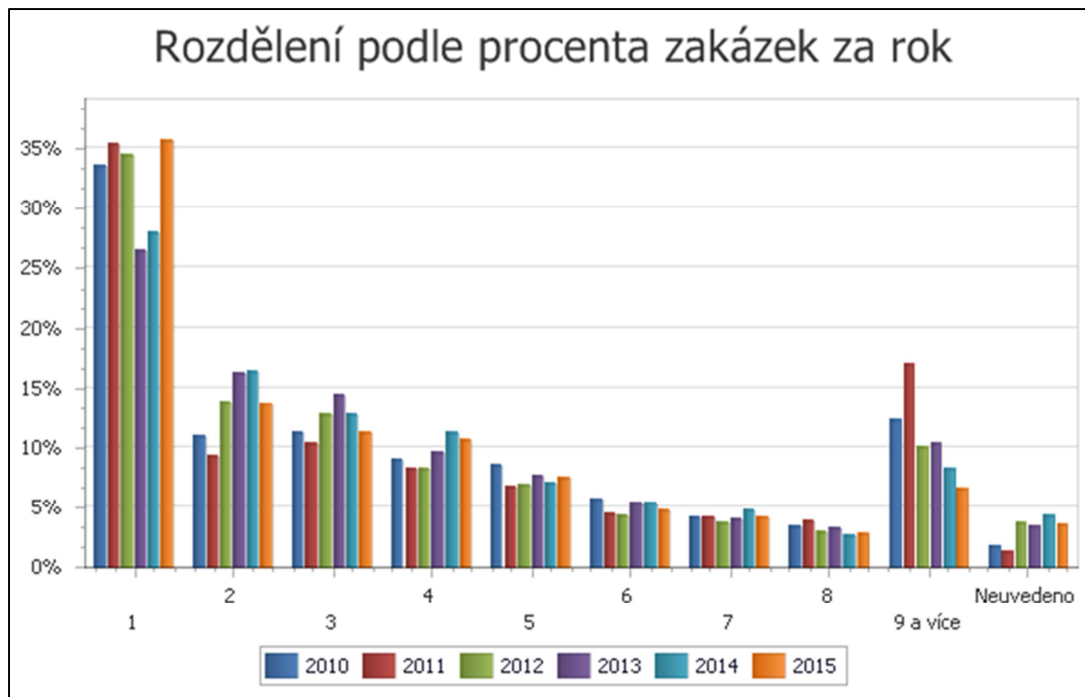
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Graf 6 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2010-2015 (veřejný zadavatel, služby)

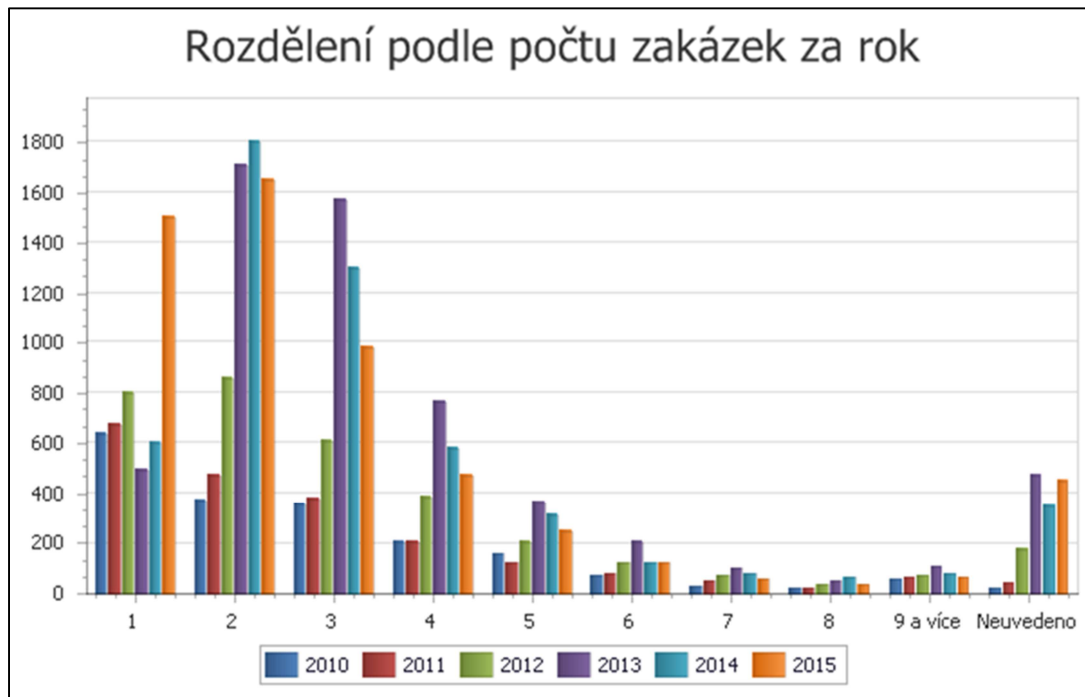
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Graf 7 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2010-2015 (veřejný zadavatel, služby)

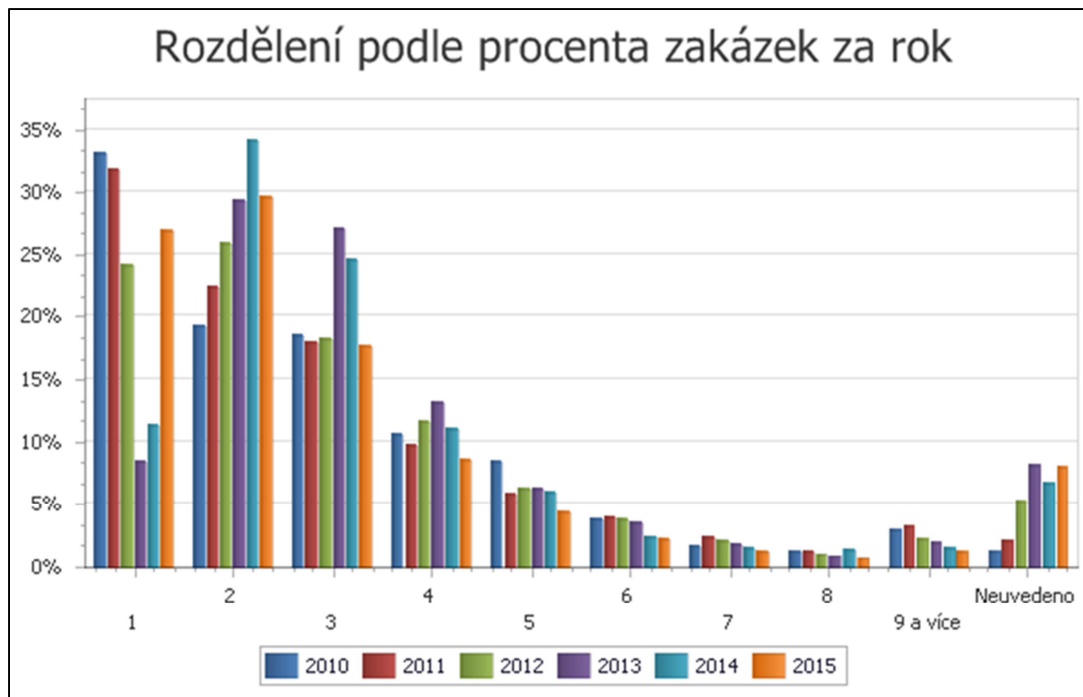

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Graf 8 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2010-2015 (veřejný zadavatel, dodávky)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Graf 9 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2010-2015 (veřejný zadavatel, dodávky)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

2.2.5. Analýza hodnotících kritérií použitých při zadávání veřejných zakázek

V roce 2015 se zastavil nárůst podílu zakázek zadaných na základě hodnotícího kritéria nejnižší nabídková cena, a to mírně nad 80 %; z hlediska objemu však rostoucí trend pokračoval a podíl překročil 81 %. Tuto hodnotu lze jednoznačně považovat za příliš vysokou.

K nadměrnému hodnocení dle základního kritéria nejnižší nabídková cena dochází zejména v důsledku obav zadavatelů, že nebudou schopni nastavit parametry hodnotícího kritéria ekonomická výhodnost nabídky (zejména dílčí kritéria, která nelze vyjádřit číselně) dostatečně objektivně a transparentně, aby bylo možné legálnost celého postupu hodnocení prokázat i v případě řízení u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kontroly či auditu (zejména u zakázek spolufinancovaných ze zdrojů EU).

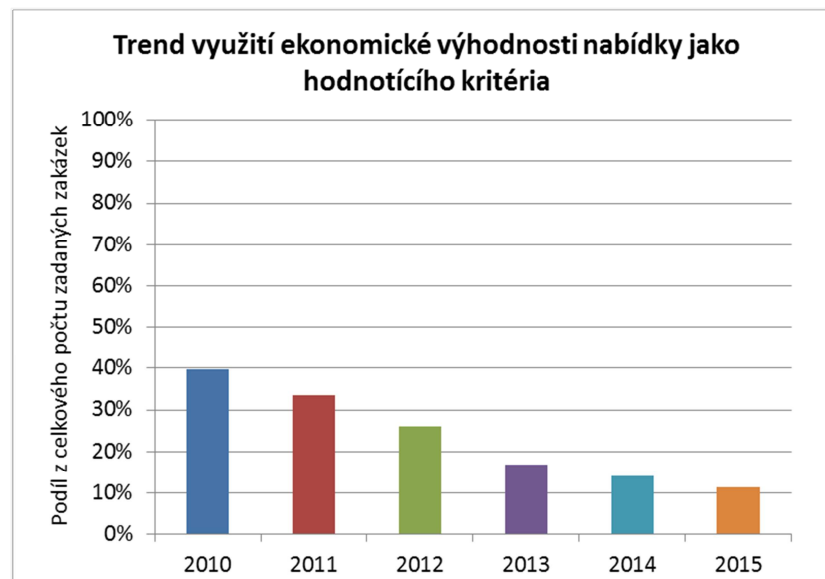
V souvislosti s NZVZ připravuje MMR sadu metodických dokumentů k jeho praktické aplikaci, a to včetně oblasti nastavení hodnotících kritérií a procesu hodnocení nabídek. Navíc NZVZ u některých typů předmětu plnění soutěžení „na cenu“ přímo zakazuje. V budoucnu tak lze očekávat změnu trendu a nárůst počtu veřejných zakázek hodnocených na základě vícekritériálního hodnotícího kritéria.

Tabulka 13 Analýza trendů použitých hodnotících kritérií – data z výsledkových formulářů

Hodnotící kritéria														
Rok	Počet VZ celkem	Hodnota VZ celkem v mld. Kč	Nejnižší nabídková cena				Ekonomická výhodnost nabídky				Neuvedeno			
			Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %
2010	9 663	266	5 314	55,0%	116	43,7%	3 847	39,8%	142	53,6%	502	5,2%	7	2,7%
2011	8 762	239	5 333	60,9%	86	36,1%	2 937	33,5%	144	60,2%	492	5,6%	9	3,6%
2012	10 842	273	7 498	69,2%	152	55,6%	2 819	26,0%	115	42,1%	525	4,8%	6	2,3%
2013	16 324	250	12 836	78,6%	188	75,0%	2 756	16,9%	57	22,7%	732	4,5%	6	2,3%
2014	14 983	376	12 254	81,8%	274	72,7%	2 091	14,0%	87	23,2%	638	4,3%	15	4,1%
2015	15 134	265	12 471	82,4%	216	81,3%	1 712	11,3%	44	16,5%	951	6,3%	6	2,2%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

2.2.6. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části

Zadavatel je oprávněn rozdělit veřejnou zakázku na části, pokud to umožňuje povaha předmětu veřejné zakázky, a pokud bude zakázka realizována v režimu, který je odvozen od součtu předpokládaných hodnot všech jejích částí. Důvodem pro rozdělení zakázky na části může být například zajištění účasti většího množství dodavatelů nebo umožnění přístupu menších, regionálních dodavatelů.

V roce 2015 počet dělených zakázek sice meziročně vzrostl na 11 %, ale jejich objem významně poklesl a tvořil pouze 27 % objemu zakázek evidovaných v IS VZ.

S ohledem na znění nových evropských zadávacích směrnic, které stanoví zadavateli povinnost odůvodnit, proč se rozhodl zakázku nerozdělit na části, je tato úprava obsažena i v NZVZ, který vstoupí v účinnost 1. 10. 2016. V budoucnu tak lze očekávat nárůst využití tohoto institutu.

Tabulka 14 Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2015 a 2014

Rok	2015		2014	
	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč	Počet VZ	Hodnota VZ v mld. Kč
VZ dělené na části	1 645	72	1 571	162
VZ na části nedělené	13 489	193	13 412	214
Celkem	15 134	265	14 983	376

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.7. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU

V roce 2015 došlo k meziročnímu poklesu podílu objemu zakázek financovaných převážně z vlastních zdrojů zadavatele (z 58 % na 43 %), naproti tomu narostl podíl zakázek financovaných z fondů EU (z 26 % na 31 %). Jedná se o důsledek dočerpávání finančních prostředků z programového období 2007 - 2013. Významně se zvýšil podíl zakázek financovaných z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR (z 13 % na 22 %).

Tabulka 15 Přehled zdrojů financování za rok 2015

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Vlastní zdroje zadavatele	115	43,4%
2.	Zdroje z fondů EU	82	30,9%
3.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	59	22,2%
4.	Neuvedeno	8	3,1%
5.	Soukromé zdroje	1	0,4%
6.	Jiný zdroj financování	0,01	0,0%
Celkem		250	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 16 Přehled zdrojů financování za rok 2014

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Vlastní zdroje zadavatele	220	58,4%
2.	Zdroje z fondů EU	98	25,9%
3.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	49	13,0%
4.	Neuvedeno	8	2,1%
5.	Jiný zdroj financování	1	0,3%
6.	Soukromé zdroje	1	0,2%
Celkem		376	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.8. Zvláštní postupy v zadávacím řízení

Rámcové smlouvy

Rámcová smlouva je písemná smlouva na dobu určitou, uzavřená mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem jsou opakující se dodávky, služby nebo stavební práce s obdobným předmětem plnění. Jedná se o jeden z nástrojů, který zvyšuje flexibilitu při nakupování od externích subjektů.

Počet uzavřených rámcových smluv meziročně narostl o 18 %. Mírně vyšší nárůst (o 8 %) vykázal i objem reálného plnění na základě rámcových smluv.

Tabulka 17 Přehled využití rámcových smluv za rok 2015

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv v mld. Kč
Veřejný	718	10,0
Sektorový	82	2,4
Celkem	800	12,5

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn. Počet rámcových smluv udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv v daném roce.

Tabulka 18 Přehled využití rámcových smluv za rok 2014

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv v mld. Kč
Veřejný	607	9,6
Sektorový	72	1,9
Celkem	679	11,5

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn. Počet rámcových smluv udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv v daném roce.

Dynamický nákupní systém

Dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“) je plně elektronický systém, který umožňuje zadavatelům opakovaně pořizovat běžné, jednoduché dodávky, služby či stavební práce. DNS se zavádí shodnými postupy jako otevřené řízení, kdy zadavatel uveřejněním oznámení o zakázce ve Věstníku osloví neomezený počet dodavatelů a vyzve je k podání předběžných nabídek. Dodavatelé mají ovšem možnost zařadit se do DNS po celou dobu jeho trvání.

V České republice aktivně využívají DNS pouze veřejní zadavatelé, ročně se jedná o několik desítek nově zavedených systémů. Meziročně došlo k nárůstu počtu zavedených DNS o 11, avšak objem reálně vynaložených finančních prostředků v rámci DNS poklesl pod jednu miliardu Kč.

Tabulka 19 Přehled využití DNS za rok 2015

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	52	0,7
Sektorový	0	0,0
Celkem	52	0,7

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

Tabulka 20 Přehled využití DNS za rok 2014

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	41	1,7
Sektorový	0	0,0
Celkem	41	1,7

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů

3.1. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek⁸

Zadávání veřejných zakázek patří dlouhodobě mezi priority kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“).

Kontrola je podroben zadávací proces nejen z pohledu samotného dodržení zákonného procesního postupu, ale především z hlediska dosažení odpovídající ceny za poskytnuté plnění s ohledem na dodržování zásad 3E, tj. hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti vynakládání peněžních prostředků na základě uskutečněných zadávacích řízení.

Z kontrolních závěrů schválených v roce 2015 vyplývá, že mezi nejvýznamnější pochybení v zadávací činnosti kontrolovaných osob zejména patří:

- zadávání v JŘBU, aniž byly pro jeho použití splněny zákonem stanovené podmínky;
- rozdělení předmětu veřejné zakázky a jeho postupné zadávání v jednodušších a méně transparentních druzích zadávacích řízení;
- účelové stanovení kvalifikačních předpokladů, které může splnit jen velmi malý počet uchazečů, přestože okruh možných dodavatelů byl několikanásobný;
- nerovné zacházení s uchazeči o veřejnou zakázku;
- neopodstatněné vyloučení uchazeče;
- nezveřejnění výzvy k podání nabídek, uchazečům nebyl znám termín otevírání obálek;
- nesprávná zadávací dokumentace, její součástí nebyla úplná projektová dokumentace;
- nedostatky v hodnocení nabídek;
- nedodržování zákonem stanovených lhůt.

K pochybením, která NKÚ zjišťuje dlouhodobě, a která mají vliv na výběr nejvhodnější nabídky a následné vynakládání peněžních prostředků, patří zejména:

- nedostatečné zdůvodnění potřebnosti a efektivnosti zadávaných dodávek, služeb nebo stavebních prací;
- nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek z hlediska kvantitativního a kvalitativního s následným prodražením realizované zakázky a prodlužováním termínu dokončení;

⁸ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Nejvyšším kontrolním úřadem.

- stanovení neodůvodněně přísných nebo diskriminačních kvalifikačních předpokladů, které výrazně omezují okruh případných uchazečů;
- nedostatečné stanovení předpokládané hodnoty pořizovaného plnění;
- účelové dělení předmětu veřejné zakázky do více samostatných zakázek, aby mohly být následně zadány v režimu podlimitních zakázek nebo zakázek malého rozsahu;
- nevyužití zákonné možnosti dělení veřejné zakázky na části s cílem rozšíření konkurenčního prostředí;
- neoprávněné používání a nadužívání JŘBU, zejména u zakázek v oblasti informačních a komunikačních technologií a v případech dodatečných stavebních prací;
- neprůkazný postup při hodnocení nabídek, nejasně stanovená hodnotící kritéria, hodnocení podle jiných kritérií.

Za dlouhodobý a přetrvávající nedostatek lze označit nedostatečnou přípravu veřejných zakázek v oblasti investic, nejednoznačné vymezení předmětu a ceny, a následné neoprávněné zadávání víceprací v JŘBU.

Mezi problémové a rizikové typy zakázek patří již dlouhodobě stavební zakázky včetně rekonstrukcí historických objektů, zakázky na ICT, zakázky v oblasti dopravní infrastruktury, dále zakázky na pořizování zdravotnické či vojenské techniky.

3.2. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, orgány veřejné správy⁹

Ministerstvo financí se ve sledovaném období v rámci provádění veřejnosprávních kontrol (dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) zaměřilo mimo jiné na kontrolu dodržování zákona v orgánech veřejné správy.

Zjištěná nejčastěji se opakující pochybení

- Nedodržování zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace ve smyslu § 6 zákona;
- Absence, případně porušování **interních směrnic** pro zadávání veřejných zakázek u kontrolovaných subjektů, s tímto souvisí také problematika, kdy je porušení interních směrnic i porušením § 6 zákona;
- Netransparentně stanovený **předmět plnění** veřejné zakázky;
- Nedoložení způsobu stanovení **předpokládané hodnoty**, případně nestanovení předpokládané hodnoty vůbec, dále uvádění předpokládané hodnoty s DPH;

⁹ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Ministerstvem financí.

- **Dělení předmětu** veřejné zakázky, čímž dochází ke snížení předpokládané hodnoty pod finanční limity stanovené zákonem, použití jednodušších forem zadávání;
- Porušení **podmínek zadávacího řízení** přímo zadavatelem, nestanovení či neurčité stanovení způsobu prokázání splnění podmínek řízení, neurčité a/nebo nejednoznačné vymezení podmínek řízení;
- Problematické **počítání lhůt**, určení jejich počátku a konce;
- Stanovení nepřiměřených a diskriminačních **kvalifikačních předpokladů** – kvalifikační předpoklady ve vztahu k druhu, rozsahu a složitosti předmětu veřejné zakázky jsou neopodstatněné nebo nepřiměřeně přísné;
- **Nevhodné nastavení kritérií pro hodnocení nabídek**, např. použití subjektivních hodnotících kritérií, nedostatečná specifikace hodnotících kritérií, nedostatečně a nejednoznačně popsán způsob hodnocení v rámci subkritérií;
- **Netransparentní hodnocení nabídek**
 - o Nedostatky při posuzování nabídek (např. způsob hodnocení nabídek neodpovídá předem stanovenému postupu, případně je dodatečně upravován, a to převážně u veřejných zakázek malého rozsahu);
 - o Nedostatečně zdokumentovaný způsob hodnocení nabídek podle vah;
 - o U jednotlivých nabídek nebyly hodnotící komisí v rámci jednotlivých subkritérií hodnoceny stejné parametry;
 - o Hodnotící komisí nebyly vyřazeny nabídky, které nesplňovaly podmínky uvedené v zadávací dokumentaci nebo naopak;
- U zakázek na dodávky je požadována **konkrétní společnost**, specifické označení zboží a služeb (např. automobily, kopírovací stroje, IT technika);
- **Dokumentace spisové složky** veřejné zakázky není vždy úplná, chybí prokazatelné údaje o způsobu a formě přijímání a doručování písemností, z čehož plyne návazná nejasnost plnění zákonem stanovených lhůt, nedodržování zákonem stanovených lhůt obecně;
- Zadavatelé v některých případech **nevylučují z účasti** v zadávacím řízení uchazeče, jejichž nabídky neobsahovaly všechny zákonem stanovené náležitosti (např. neúplné prokázání splnění kvalifikačních předpokladů, neúplné či nedostatečné reference, nedoložení dokladu o pojištění, atd.);
- Nedostatečné **dodržování 15 denní lhůty** pro podání námitek a následné 15 denní lhůty pro uzavření smlouvy;
- Dochází k **uzavírání smluv v rozporu s návrhem smlouvy** obsaženým v původních zadávacích podmínkách (např. v části předmětu a doby plnění);

- Časté **podstatné změny** po uzavření smlouvy (např. posunutí termínu dodání zakázky bez objektivních příčin);
- **Chybný postup při zadávání dodatečných stavebních prací**, nových stavebních prací a změn předmětu díla;
- Nedodržení lhůty nebo způsobu pro oznámení o výsledku zadávacího řízení;
- Veřejný zadavatel **neuveřejňuje** na profilu zadavatele smlouvu uzavřenou na veřejnou zakázku včetně všech jejích změn a dodatků;
- Porušení § 147a odst. 3 zákona, když zadavatel neuveřejnil skutečně uhrazenou cenu do 90 dnů od splnění smlouvy na profilu zadavatele;
- Porušení § 147a odst. 6 zákona, když zadavatel neuveřejnil na profilu zadavatele seznam subdodavatelů do 90 dnů od splnění smlouvy, případně do 31. března následujícího kalendářního roku v případě, že plnění smlouvy přesahuje 1 rok;
- Zaměňování **profilu** zadavatele za pouhé webové stránky zadavatele;
- Neuplatnění smluvních pokut za pozdní dodání zakázky v souladu s uzavřenou smlouvou;
- Zvýhodnění dodavatelů zaměstnávajících **osoby se zdravotním postižením** výhradně u vybraných druhů zadávacích řízení, nejednoznačné vymezení způsobu prokázání a dokládání plnění požadavku na zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kdy doklady nemají stejnou váhu a např. čestná prohlášení nejsou zadavatelem ověřována, zejména v případech, kdy je zvýhodnění použito i na veřejné zakázky malého rozsahu;
- Problematická **ochrana údajů** dle zvláštního právního předpisu (zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů) a problematika tzv. začerňování podpisů.

Problémové skupiny zadavatelů veřejných zakázek

Chyby se objevovaly především u státních příspěvkových organizací a organizačních složek státu, a to nejvíce v oblasti porušení zásad uvedených v § 6 zákona, z důvodu nejčastějšího zadávání **veřejných zakázek malého rozsahu**.

Dle kontrol vykonaných v roce 2015 se plošně jeví jako problematické zadávání veřejných zakázek **v institucích resortu Ministerstva spravedlnosti**, které vykazují zpravidla obdobná pochybení při procesu zadávání, dodržování resortních směrnic nebo v následných změnách smluv uzavřených s dodavateli.

K dalším problémovým skupinám zadavatelů veřejných zakázek dále patří:

- ústřední orgány státní správy (ministerstva a jiné orgány);
- některé další organizační složky státu;

- kraje;
- podnikatelské subjekty jako dotovaní příjemci veřejných podpor;
- zájmová sdružení;
- příspěvkové organizace obcí, krajů;
- veřejné vysoké školy.

Problémové typy veřejných zakázek

Problematickou oblastí, stejně jako v minulých letech, se jeví oblast veřejných zakázek na **stavební práce a dodávky**. Častým zjištěním u stavebních prací je navyšování ceny původní veřejné zakázky z důvodu potřeby provádění dodatečných stavebních prací, u nichž není dostatečně prokázáno kumulativní naplnění podmínek zákona.

Pochybení se opakují také u dodávek informačních technologií a dopravních prostředků, kdy je předmět vymezen konkrétně značkou nebo technickými parametry konkrétního výrobku. Mezi další problémové typy veřejných zakázek dále patří zakázky na liniové stavby, propagační a podobné služby v rámci tzv. měkkých projektů a na pořízení vysoce specializovaných dodávek a služeb ve zdravotnictví.

4. Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek

Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek (dále jen „NIPEZ“) je modulárně členěná soustava stávajících i nových informačních systémů a komunikačního rozhraní, která podporuje procesy elektronizace zadávání veřejných zakázek v průběhu celého životního cyklu zakázky (od plánování po uzavření smlouvy).

NIPEZ zahrnuje moduly pro plnění zákonných povinností zadavatelů (Věstník veřejných zakázek), povinností MMR v rámci správy IS VZ (vedení seznamu kvalifikovaných dodavatelů, rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek, statistické výstupy atd.), státem garantované elektronické zadávací moduly (Elektronická tržiště veřejné správy a Národní elektronický nástroj) i případná komerční řešení (tzv. individuální elektronické nástroje).

Součástí NIPEZ je také rozhraní pro napojení na okolní informační systémy (interní informační systémy zadavatelů a dodavatelů, Úřední věstník Evropské unie (TED), komoditní číselníky, systémy eGovernmentu).

Součástí NIPEZ je také Integrační komponenta NIPEZ. Jedná se o napojení informačních systémů NIPEZ na Informační systém základních registrů, které zajišťuje načítání aktuálních a jednotných informací o jednotlivých zadavatelských či dodavatelských subjektech vedených v základních registrech. Například při vyplňování formuláře ve Věstníku tak stačí zadat IČO daného subjektu a ostatní informace (přesný název, adresa) se po stisku příslušného tlačítka do formuláře doplní automaticky.

Hlavním úkolem pro rok 2016 je optimalizace a úpravy všech modulů NIPEZ tak, aby od 1. 10. 2016 odpovídaly požadavkům nové legislativy.

4.1. Národní elektronický nástroj¹⁰

MMR zajistilo vývoj Národního elektronického nástroje (dále jen „NEN“) pro zadávání veřejných zakázek s cílem zavést moderní informační a komunikační technologie do procesů zadávání veřejných zakázek. Česká republika realizaci NEN připravila pro zadavatele řešení, které bude splňovat podmínky nových evropských zadávacích směrnic v oblasti elektronizace zadávání veřejných zakázek. Realizace NEN na základě veřejné zakázky „Vývoj Národního elektronického nástroje (NEN) - systémový integrátor“ byla dokončena k datu 31. 3. 2014, kdy byl tento systém MMR akceptován a převzat do vlastnictví.

Prostřednictvím NEN je možné zadávat nejen veřejné zakázky v režimu zákona, ale i veřejné zakázky malého rozsahu, realizovat koncesní řízení, provádět průzkumy trhu a připravovat podklady pro centralizované zadávání veřejných zakázek. Nedílnou součástí NEN je i podpora elektronických aukcí, rámcových smluv a DNS. NEN je určen pro všechny subjekty účastnící se veřejného zadávání - pro zadavatele, dodavatele i externí administrátory. Používání NEN

¹⁰ Podrobné informace o NEN jsou uvedeny ve Zprávě o fungování NEN za rok 2015.

je pro všechny uživatele zdarma, zpoplatněny jsou pouze úkony realizované třetími stranami (např. uveřejnění formulářů ve Věstníku či pořízení elektronického podpisu).

Součástí systému je i metodická nápověda, která obsahuje jak odkazy na příslušná ustanovení zákona a rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, tak návod, jak vyplnit data na jednotlivých formulářích v průběhu zadávacího řízení. Provozovatel NEN rovněž poskytuje rozsáhlou uživatelskou podporu v podobě help desk a call centra.

Otevřený zkušební provoz NEN byl zahájen dne 5. 8. 2014 na základě úkolu schváleného usnesením vlády ze dne 31. července 2014 č. 628 k používání národního elektronického nástroje v rámci národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek a probíhal do 31. 7. 2015. V rámci otevřeného zkušebního provozu se v NEN zaregistrovalo více než 160 subjektů veřejné správy ze všech kategorií zadavatelů a řada z nich aktivně testovala funkčnost systému.

MMR na základě výsledků ověřování a odstraňování zjištěných vad formou reklamace dodaného systému spustilo NEN do rutinního (ostrého) provozu dne 1. 8. 2015. Zakázky v něm realizované jsou administrovány v režimu zákona. Systém NEN je v ostrém provozu dostupný na internetové adrese: <https://nen.nipez.cz>. Provoz je zajištěn od 1. 1. 2015 řádným provozovatelem NEN, kterým je sdružení společností O2 Czech Republic, a.s., a TESCO SW, a.s.

V roce 2015 bylo využívání NEN při zadávání veřejných zakázek ponecháno zcela na základě dobrovolnosti s tím, že MMR bude motivovat zadavatele k využívání NEN formou školení, metodické a informační podpory. Zavedení povinnosti používat NEN při zadávání veřejných zakázek pro určité skupiny zadavatelů či určité skupiny veřejných zakázek (s možností udělení výjimky při využívání individuálního elektronického nástroje) je řešeno v rámci celkové Strategie elektronizace veřejných zakázek pro období 2016 - 2020, která byla předložena vládě a schválena dne 18. 1. 2016 usnesením vlády č. 25.

MMR zajistilo jako Správce NEN v roce 2015 realizaci vzdělávací a informační kampaně. V práci s NEN bylo proškoleny celkem 368 osob (z resortů Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo kultury, Ministerstvo obrany, Ministerstvo dopravy, Úřad vlády, z řad ostatních organizací LOM Praha, Národní muzeum, Moravskoslezský kraj a Národní bezpečnostní úřad), dalších 95 osob bylo proškoleny interně v rámci MMR. Dne 23. 7. 2015 se uskutečnil vzdělávací seminář k bližšímu představení NEN pro Hospodářskou komoru ČR, tj. pro zástupce dodavatelů.

Ke dni 31. 12. 2015 bylo v rámci rutinního provozu registrováno v NEN celkem 250 zadavatelů a 98 dodavatelů. Za období od 1. 8. 2015 do konce roku 2015 bylo v NEN evidováno celkem 109 zadávacích řízení (veřejných zakázek), z toho 64 veřejných zakázek bylo ke konci roku ve stavu Zadáno.

Celkový finanční objem veřejných zakázek evidovaných v NEN, které byly ke konci roku 2015 ve stavu Zadán/Plnění byl ve výši 81,9 mil. Kč bez DPH.

4.2. Elektronická tržiště – výsledky za rok 2015¹¹

Elektronická tržiště veřejné správy (dále jen „e-tržiště“) jsou jedním ze základních zadávacích modulů soustavy NÍPEZ. Podporují zadávací strategii rychlých operativních nákupů dle aktuálních potřeb zadavatelů u komodit, které jsou nakupovány opakovaně, a umožňují plně elektronické zadávání ve vybraných zadávacích řízeních s využitím automatických metod hodnocení a elektronických aukcí. E-tržiště jsou provozována externími subjekty na základě koncesních smluv, MMR je správcem systému e-tržišť.

Koncem roku 2014 bez vědomí MMR provozovatel e-tržiště VortalGOV publikoval na webu e-tržiště informaci o předpokládaném ukončení provozu k 31. 12. 2014, aniž by své rozhodnutí a následné kroky předem projednal s MMR.

Během roku 2015 probíhaly kroky k ukončení e-tržiště VortalGOV a k faktickému ukončení koncesní smlouvy došlo dne 31. 8. 2015. Tato časová prodleva byla způsobena jednáním o zpřístupnění dokumentace veřejných zakázek, jež byly na tomto e-tržišti procesovány. V průběhu června provozovatel zpřístupnil e-tržiště VortalGOV a zadavatelé měli možnost uzavřít neukončené zakázky, popřípadě stáhnout či vytisknout sestavy nebo jiný materiál.

V průběhu celého roku 2015 tak byly v provozu celkem 3 e-tržiště, a to Gemin.cz, TENDERMARKET a Český trh.

Objem zakázek realizovaných na e-tržištích v roce 2015

Celkem bylo v roce 2015 na e-tržištích zadáno 59 428 zakázek s celkovou smluvní cenou 9,18 mld. Kč bez DPH. Zakázky s předpokládanou hodnotou nejméně 5 tis. Kč se podílely 81 % na celkovém počtu zadáných zakázek a 99 % na jejich celkové hodnotě.

Tabulka 21 Počet a hodnota zadáných zakázek na e-tržištích v roce 2015

Zadané VZ	Počet zadáných VZ	Počet v %	Hodnota v mil. Kč	Hodnota v %
VZ s předp. hodnotou nedosahující 5 tis. Kč	11 372	19,14 %	68,11	0,74 %
VZ s předp. hodnotou od 5 do 50 tis. Kč	27 048	45,51 %	603,35	6,57 %
VZ s předp. hodnotou nejméně 50 tis. Kč	21 008	35,35 %	8 509,05	92,69 %
Celkem	59 428	100,00 %	9 180,51	100,00%

Zdroj: Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2015
Uváděné finanční hodnoty jsou bez DPH. Zdrojová data stažena z IS VZ 4. 1. 2016.

¹¹ Detailní informace o e-tržištích jsou uvedeny ve Zprávě o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2015.

Náklady MMR na základní služby poskytované e-tržišti

MMR jako správce systému hradí provozovatelům e-tržišť měsíčně poplatky za zadané veřejné zakázky s předpokládanou hodnotou nejméně 5 tis. Kč dle platného ceníku základních služeb, který tvoří přílohu koncesní smlouvy uzavřené s jednotlivými provozovateli.

Za základní služby e-tržišť realizované v roce 2015 proplatilo MMR 41,59 mil. Kč vč. DPH.

Náklady na zakázky s předpokládanou hodnotou od 5 do 50 tis. Kč, které mohou zadavatelé realizovat na e-tržišti dobrovolně nad rámec požadovaný právními předpisy, dosáhly 9,74 mil. Kč s DPH, což představuje 23 % celkových nákladů.

Tabulka 22 Porovnání nákladů na provoz e-tržišť s hodnotou zadaných zakázek

Zadané VZ	Hodnota zadaných VZ v mil. Kč bez DPH	Náklady MMR na základní služby e-tržišť v mil. Kč s DPH	Podíl nákladů na hodnotě zadaných VZ v %
VZ s předp. hodnotou od 5 do 50 tis. Kč	603,35	9,74	1,61%
VZ s předp. hodnotou nejméně 50 tis. Kč	8 509,05	31,85	0,37%
Celkem	9 112,40	41,59	0,46%

Zdroj: Zpráva o fungování elektronických tržišť veřejné správy za rok 2015

4.3. Informační systém o veřejných zakázkách – IS VZ

IS VZ je vymezen v ustanovení § 157 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a v § 32 zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení. Jedná se o informační systém veřejné správy, který se skládá z následujících částí.

Věstník veřejných zakázek

Věstník veřejných zakázek je jednotné místo pro uveřejňování informací o veřejných zakázkách, které jsou realizovány v režimu zákona (tj. podlimitní a nadlimitní veřejné zakázky), a to formou předepsaných formulářů. Podrobnější informace k Věstníku veřejných zakázek jsou uvedeny v kapitole 4.4.

Seznam kvalifikovaných dodavatelů

Seznam kvalifikovaných dodavatelů (SKD) spravuje MMR na základě ustanovení § 125 a následujících zákona. Do seznamu jsou zapisováni dodavatelé, kteří splnili kvalifikaci podle § 53 zákona (základní kvalifikační předpoklady) a § 54 zákona (profesní kvalifikační předpoklady), splnění kvalifikace se dokládá předložením příslušných dokladů.

K 31. 12. 2014 bylo v SKD evidováno 2 324 ekonomických subjektů, k 31. 12. 2015 došlo k navýšení počtu na 2 409 subjektů.

Žádosti o zápis či změny v SKD lze podávat na MMR jak listinně, tak elektronicky prostřednictvím webových formulářů. Výpis z SKD vydává MMR na základě žádosti, a to opět v listinné i elektronické podobě. Výpis v elektronické podobě označený uznávanou elektronickou značkou je možno získat bezplatně neomezeným a přímým dálkovým přístupem prostřednictvím IS VZ (<http://www.isvz.cz>). Dále lze získat výpis v listinné či elektronické podobě na každé pobočce CzechPointu. V roce 2014 bylo prostřednictvím CzechPointu vystaveno 8 976 výpisů, v roce 2015 došlo k mírnému poklesu na 8 604 výpisů.

V roce 2015 nedošlo v rámci modulu SKD k významným úpravám.

Seznam systémů certifikovaných dodavatelů (SCD)

Systém certifikovaných dodavatelů je vedle seznamu kvalifikovaných dodavatelů dalším institutem zákona, jehož účelem je usnadnění prokazování splnění kvalifikace, popř. její části, dodavatelem v zadávacím řízení. Na rozdíl od seznamu kvalifikovaných dodavatelů umožňuje SCD prokázání splnění širšího spektra kvalifikace, neboť umožňuje i prokazování splnění ekonomických a finančních kvalifikačních předpokladů a technických kvalifikačních předpokladů, a to v rozsahu stanoveném v pravidlech SCD.

MMR evidovalo k 31. 12. 2015 celkem 3 schválené SCD, a to v oblasti stavebnictví, technických bezpečnostních služeb a ICT.

Statistické výstupy o veřejných zakázkách

Statistické výstupy o veřejných zakázkách tvoří základní informační zdroj o veřejných zakázkách zadávaných v ČR, ze kterých vychází i tato Výroční zpráva.

Tento modul IS VZ obsahuje statistická data z Věstníku, kde jsou uveřejňovány veřejné zakázky, které jsou realizovány v režimu zákona, informace o zakázkách realizovaných prostřednictvím elektronických tržišť veřejné správy, a také informace o veřejných zakázkách z profilů zadavatele, které jsou uveřejňovány ve strukturované podobě (viz kapitola 4.5).

Statistické výstupy jsou volně dostupné prostřednictvím internetové stránky <http://www.isvz.cz>, kde jsou k dispozici přednastavené statistické sestavy, které obsahují data z Věstníku, e-tržišť a profilů zadavatele. Zároveň je zde možné stahovat vybrané statistické údaje z Věstníku a e-tržišť ve formě OpenDat prostřednictvím formátů XML, XLS a CSV.

Ostatní moduly IS VZ

Součástí IS VZ jsou také následující moduly:

Rejstřík koncesních smluv zpřístupňuje veřejnosti informace o uzavřených koncesních smlouvách dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení, a to po celou dobu platnosti těchto smluv. K 31. 12. 2014 bylo v tomto rejstříku evidováno 103 smluv, k 31. 12. 2015 pak počet stoupl na 165 smluv.

Do **Rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek** jsou zapsány právnické nebo podnikající fyzické osoby, kterým byl podle § 120a odst. 2 zákona uložen zákaz plnění veřejných zakázek na 3 roky. K 31. 12. 2014 bylo v rejstříku zapsáno 7 ekonomických subjektů, v roce 2015 byly zapsány 3 nové subjekty a 3 subjekty byly z rejstříku vymazány (z důvodu uplynutí doby 3 let), k 31. 12. 2015 bylo tedy v tomto seznamu zapsáno nadále 7 subjektů.

V rámci IS VZ je veden také **Rejstřík osob se zákazem plnění koncesních smluv**, kde doposud není evidován žádný ekonomický subjekt.

V závěru roku 2016 dojde k odstavení výše uvedených rejstříků, jelikož NZVZ od počátku své účinnosti tyto instituty zrušuje.

Číselníky a klasifikace slouží uživatelům jako podpora při vyplňování formulářů ve Věstníku veřejných zakázek. Jedná se zejména o klasifikaci CPV, číselník územních jednotek, právních forem, měn apod. V IS VZ je k dispozici jak funkce vyhledávání podle názvu položky či kódu, tak kompletní číselník či klasifikace ke stažení ve formátu XLS nebo TXT.

4.4. Věstník veřejných zakázek

Věstník veřejných zakázek (www.vestnikverejnychzakazek.cz) je jednotné místo pro uveřejňování informací o veřejných zakázkách v ČR, je definován v § 17 písm. g) zákona a tvoří jednu ze základních částí IS VZ. Provoz Věstníku zajišťuje na základě koncesní smlouvy od 1. 11. 2011 společnost NESS Czech s.r.o.

Ve Věstníku jsou na národní úrovni uveřejňovány základní údaje o veřejných zakázkách, u kterých je podle § 146 a § 147 zákona stanovena povinnost uveřejňovat informace prostřednictvím stanovených formulářů. Forma a obsah jednotlivých formulářů je dána příslušnými právními předpisy (Prováděcím nařízením Komise (EU) č. 842/2011 ze dne 19. srpna 2011, kterým se stanoví standardní formuláře pro zveřejňování oznámení v oblasti zadávání veřejných zakázek a kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1564/2005, a vyhláškou č. 133/2012 Sb., o uveřejňování vyhlášení pro účely zákona o veřejných zakázkách a náležitostech profilu zadavatele, ve znění pozdějších předpisů).

V roce 2015 docházelo ve Věstníku k průběžné aktualizaci PDF šablon, metodických pokynů a online verzí formulářů. V souvislosti s přijetím vyhlášky č. 171/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 133/2012 Sb., o uveřejňování vyhlášení pro účely zákona o veřejných zakázkách a náležitostech profilu zadavatele, byly 31. 7. 2015 nasazeny nové verze formulářů a příslušných metodických pokynů týkajících se profilu zadavatele. Od 30. 10. 2015 je zpřístupněna funkcionality pro odesílání formulářů do Věstníku pouze pro přihlášené uživatele, nepřihlášení uživatelé mohou na Věstníku vyhledávat a prohlížet uveřejněné formuláře, případně stáhnout jejich offline verze a metodické pokyny.

Meziročně byl zaznamenán výrazný pokles počtu uveřejněných formulářů ve Věstníku z 51 051 v roce 2014 na 46 157 formulářů v roce 2015, z tohoto počtu bylo 46 029 formulářů rovněž odesláno k uveřejnění v TED. Největší meziroční pokles byl zaznamenán u formulářů pro oznámení o zakázce (z důvodu zvýšení počtu JŘBU), pro zrušení zadávacího řízení (z důvodu zrušení povinnosti rušit veřejnou zakázku v případě jedné nabídky) a předběžné oznámení (z důvodu zrušení povinnosti uveřejňovat předběžné oznámení v případě zrušení předchozí zakázky s obdobným předmětem).

V roce 2015 nebyla zaznamenána výraznější nedostupnost Věstníku, která by omezila uživatele.

4.5. Profil zadavatele

Profil zadavatele je elektronický nástroj, jehož prostřednictvím zadavatel uveřejňuje informace a dokumenty ke svým veřejným zakázkám, a to způsobem, který umožňuje neomezený a přímý dálkový přístup. Internetové adresy všech platných profilů zadavatele jsou k dispozici na stránkách Věstníku, kde lze příslušný profil vyhledat podle IČO nebo názvu zadavatele.

V roce 2015 došlo k úpravě vyhlášky č. 133/2012 Sb., o uveřejňování vyhlášení pro účely zákona o veřejných zakázkách a náležitostech profilu zadavatele (dále jen „vyhláška č. 133/2012 Sb.“) s cílem usnadnit přechod na jiný profil zadavatele. Předmětem úpravy bylo doplnění možnosti změnit profil zadavatele bez nutnosti migrovat všechny informace a dokumenty k veřejným zakázkám z nepoužívaného profilu na profil nový. Na nově používaném profilu přitom musí být uveřejněn hypertextový odkaz na nepoužívaný profil zadavatele, aby bylo možno dále získávat informace o neukončených veřejných zakázkách a o zakázkách, u kterých zadavatel pouze doplňuje informace o skutečně uhrazené ceně či subdodavatelích. Zároveň došlo k úpravě formuláře Zrušení profilu zadavatele tak, aby měl zadavatel možnost deklarovat, na kterém profilu jsou k dispozici probíhající veřejné zakázky a který profil je již „neaktivní“. Změnou vyhlášky byla také rozšířena výjimka pro používání více platných profilů, kdy vedle stávajícího profilu zadavatele může být používán vedle e-tržistiště nově také NEN. Předmětná vyhláška č. 171/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 133/2012 Sb., nabyla účinnosti od 1. 8. 2015.

MMR průběžně testuje schopnost profilů zadavatele poskytovat vybrané informace o veřejných zakázkách ve strukturované podobě. Do IS VZ jsou strukturovaná data z profilů zadavatele stahována jednou týdně a u každého profilu je ověřováno, zda vrací validní XML dle požadavků vyhlášky č. 133/2012 Sb., a dále je provedena kontrola shody uvedených údajů u těch zakázek, které lze dohledat ve Věstníku. Výsledky ověřování jsou zpřístupněny veřejnosti v rámci přednastavených statistických sestav na portálu IS VZ. Při stahování dat může dojít k následujícím situacím:

- Profil OK - profil vrací strojově čitelná data bez logických či jiných chyb.
- Chyba - z profilu nejsou vrácena žádná strojově čitelná data (XML) nebo vrácená data nespĺňují požadavky na strukturu dat nebo vrácená data nevyhoví jedné nebo více logických kontrol. Chybou ve struktuře dat jsou například nevyplněné povinné položky. Při logické kontrole se ověřují logické vazby mezi získanými daty, např. zakázka ve stavu „zadáno“ by měla mít uvedeného dodavatele.
- Upozornění - méně závažné chyby při logické kontrole (např. uvedené číslo zakázky neodpovídá tvaru danému vyhláškou).

Ke dni 26. 12. 2015 bylo zjištěno, že z celkového počtu 14 451 platných profilů zadavatele jich bylo 8 277 bez ověřovaných chyb, u 4 777 profilů byla zaznamenána chyba a u 1 397 profilů bylo hlášeno upozornění na méně závažné chyby.

5. Resortní systémy centralizovaného zadávání veřejných zakázek¹²

Resortní systém centralizovaného zadávání (dále jen „RS CZ“) představuje pravidla a způsob zadávání veřejných zakázek v rámci jednoho resortu. Je vymezen zejména subjektem, který daný systém ustanovil a plní zároveň funkci tzv. centrálního zadavatele. Dále je RS CZ vymezen seznamem pověřujících zadavatelů a také výčtem komodit, které jsou zadávány v rámci RS CZ. RS CZ je nově definován v usnesení vlády ze dne 18. ledna 2016 č. 24 k resortním systémům centralizovaného zadávání veřejných zakázek v návaznosti na pravidla pro centrální nákup státu (dále jen „UV 24/2016“), jehož součástí jsou Minimální požadavky na provoz RS CZ veřejných zakázek České republiky a Seznam komodit povinně nakupovaných centrálním zadavatelem v rámci RS CZ veřejných zakázek. Tímto usnesením byla zrušena dosud platná UV 563/2011 a UV 930/2011.

MMR vystupuje v roli správce všech RS CZ v ČR a zajišťuje metodickou podporu nejen v rámci RS CZ, ale jako gestor zákona také obecně v oblasti zadávání veřejných zakázek.

V roce 2015 měly ustanoven RS CZ veškeré ústřední orgány státní správy (dále jen „ÚOSS“), které mají dvě a více podřízených organizací. Celkem se jedná o 16 subjektů, včetně jejich 481 podřízených organizací. Ve většině resortů vystupuje jako centrální zadavatel přímo ÚOSS. Při porovnání jednotlivých RS CZ má nejsložitější systém nastaveno Ministerstvo vnitra, dále pak Ministerstvo obrany a Ministerstvo práce a sociálních věcí. V těchto resortech je ustanoven více než jeden centrální zadavatel.

Co se týče veřejných zakázek v RS CZ z hlediska typu uzavřené smlouvy, bylo v roce 2015 uzavřeno 85 rámcových smluv o celkovém finančním objemu 1 420 mil. Kč. Na tomto finančním objemu mají dle komoditního rozdělení největší podíl Osobní vozidla (401 mil. Kč), Počítače a stroje na zpracování dat (336,9 mil. Kč) a Nábytek (211,5 mil. Kč). Dle resortů se na finančním objemu nejvýznamněji podílelo Ministerstvo práce a sociálních věcí (35,4 %), Ministerstvo vnitra (27,7 %) a Ministerstvo kultury (10,8 %). Ostatní resorty se na finančním objemu centralizovaně uzavřených rámcových smluv podílely v řádu jednotek procent.

Prováděcích smluv, na základě kterých dodavatel poskytuje konkrétní plnění, bylo v roce 2015 uzavřeno 2 060 o celkovém finančním objemu 3 727 mil. Kč. Závěrkových listů, které představují smlouvu při uzavření úspěšného obchodu na komoditní burze, bylo uzavřeno 154 v celkovém finančním objemu 931 mil. Kč. Na celkovém finančním objemu centralizovaně zadaných prováděcích smluv a závěrkových listů se v roce 2015 nejvíce podílely povinné komodity dle UV 24/2016 (64 %), resortní komodity se zde pak podílely z 36 %.

Celkové úspory dosažené v rámci RS VZ za rok 2015 byly vyčísleny na 886,9 mil. Kč bez DPH.

¹² Podrobnější informace o systémech centralizovaného zadávání jsou uvedeny ve Zprávě o hodnocení resortních systémů centralizovaného zadávání veřejných zakázek za rok 2015.

5.1. Centrální nákupy státu

V průběhu roku 2015 podniklo Ministerstvo financí ve spolupráci s Ministerstvem vnitra kroky vedoucí k tzv. Centrálním nákupům státu u vybraných komodit. V souvislosti s Centrálními nákupy byla v roce 2015 přijata následující usnesení vlády:

- usnesení vlády ze dne 22. dubna 2015 č. 289 o seznamu komodit určených pro standardizaci a o pravidlech pro centrální nákup státu (dále jen „UV 289/2015“);
- usnesení vlády ze dne 9. listopadu 2015 č. 913 k informaci o stavu příprav centrálního nákupu státu a k návrhu Rámcového harmonogramu centrálního nákupu státu pro roky 2016 - 2020 (dále jen „UV 913/2015“).

Přijetím UV 289/2015 byl schválen seznam komodit určených pro standardizaci v rámci centrálního nákupu a pravidla centrálního nákupu státu realizovaného Ministerstvem financí a Ministerstvem vnitra jako centrálními zadavateli státu. Pro standardizaci byly navrženy následující skupiny komodit: ICT komodity, vozový park a pohonné hmoty, kancelářské potřeby, kancelářská technika, energie a správa budov a doprava a ubytování. Pro komoditu ICT bude funkci centrálního zadavatele státu vykonávat Ministerstvo vnitra, u ostatních komodit bude tuto funkci plnit Ministerstvo financí. Pro tyto komodity, resp. pro vybrané položky z těchto komodit, budou postupně připravovány závazné technické standardy. Příprava standardů bude probíhat v rámci meziresortních standardizačních skupin. Samotná účast v centrálním nákupu státu, tj. zapojení se do nadresortních veřejných zakázek, bude pro organizace dobrovolná.

UV 913/2015 zahrnuje informace o stavu příprav centrálního nákupu státu (informace o zahájení činnosti 5 komoditních standardizačních skupin a nadresortní koordinační skupiny, jejichž členy jsou zástupci všech 14 resortů, informace o průběžných výsledcích pilotního projektu nadresortní spolupráce při zadávání veřejných zakázek). Dále obsahuje návrh rámcového harmonogramu centrálního nákupu státu pro roky 2016 - 2020.

Ministerstvo financí bude v cílovém stavu pro dotčené ÚOSS a jejich podřízené organizace:

- u vybraných komodit v komoditních skupinách vozový park a pohonné hmoty, kancelářské potřeby, kancelářská technika, energie a správa budov a doprava a ubytování, plnit roli centrálního zadavatele státu (tj. stanovovat standardy nakupovaných komodit, sbírat požadavky dotčených ústředních orgánů státní správy a jejich podřízených organizací na nákup těchto komodit a organizovat centrální zadávací řízení);
- u ostatních komodit, zahrnutých do výše uvedených 4 komoditních skupin, plnit harmonizační roli (tj. stanovovat standardy nakupovaných komodit a vzorové nákupní postupy).

Kromě Ministerstva financí však bude roli centrálního zadavatele státu a harmonizační roli plnit také Ministerstvo vnitra, a to ve vztahu ke komoditám v oblasti ICT.

Závěr

Rok 2015 byl z hlediska trhu veřejných zakázek obdobím protichůdných trendů. Na straně jedné lze velmi pozitivně hodnotit pokračování zotavení trhu veřejných zadavatelů z hlediska rozsahu, na straně druhé však zvýšené zastoupení nesoutěžních metod (JŘBU) a snižující se míra konkurence na nabídkové straně ohrožují efektivnost vynakládání veřejných prostředků.

Obecně lze zaznamenat zejména zjednodušování nastavení kvalifikačních a hodnotících kritérií ve snaze zadavatelů vyhnout se komplikacím v souvislosti s následnou (často několikanásobnou) kontrolou. Dalším častým prvkem je soutěžení pouze na cenu, tj. hodnocení není založeno na hodnocení ekonomické výhodnosti nabídek, ale základním hodnotícím kritériem je nejnižší nabídková cena.

Dalším slabým místem zůstává i nadále relativně nízké využití flexibilních nástrojů veřejného zadávání, jakými jsou například rámcové smlouvy a nedostatečné využití potenciálu elektronických nástrojů.

Nejčastěji zadávanými veřejnými zakázkami jsou veřejné zakázky malého rozsahu, jejichž proces zadávání není upraven zákonem a mají být realizovány na základě dodržování zásad uvedených v ustanovení § 6 zákona. Velká bezformálnost je ale doprovázena velkou chybovostí v zadávání. Tyto zakázky nejsou ani předmětem přezkumu orgánem dohledu, tedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a neexistuje pro ně dostatečná výkladová praxe.

Výše uvedené problémy však nevyplývají z konkrétního znění zákona o veřejných zakázkách, ale spíše z rozhodování jednotlivých zadavatelů. Cestou, která by měla přinést posun k lepšímu, tak musí být zvýšená metodická podpora a dostupnost kvalitních elektronických nástrojů.

MMR připravuje v souvislosti s nabytím účinnosti NZVZ, který v řadě případů zvyšuje prostor pro úpravu parametrů zadávacích řízení pro konkrétní potřeby zadavatele, řadu metodických pokynů, které umožní zadavatelům nový potenciál využít.

V oblasti elektronizace veřejných zakázek je klíčovým dokumentem Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 - 2020, která počítá s postupným náběhem povinného používání NEN pro všechny zadavatele do konce roku 2018 (s možností udělení výjimek pro individuální elektronické nástroje). Do 30. 6. 2017 bude ukončen stávající systém elektronických tržišť veřejné správy, který nahradí NEN jako centrální státní tržiště.

Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu

MMR, Odbor práva veřejných zakázek a koncesí: kapitola 1.

MMR, Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí: Úvod, kapitola 2., 4., 5. a Závěr

Doc. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha: kapitola 2.

Nejvyšší kontrolní úřad, Kontrolní sekce: kapitola 3.1.

Ministerstvo financí, Centrální harmonizační jednotka: kapitola 3.2.

Přehled použitých tabulek

Tabulka 1	Základní údaje o trhu veřejných zakázek v letech 2010-2015	10
Tabulka 2	Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek	11
Tabulka 3	Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných IS VZ na celkovém trhu veřejných zakázek.....	12
Tabulka 4	Veřejné zakázky zahájené v roce 2015.....	13
Tabulka 5	Veřejné zakázky zadané v roce 2015.....	14
Tabulka 6	Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2015	15
Tabulka 7	Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2014	15
Tabulka 8	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2015	15
Tabulka 9	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2014	16
Tabulka 10	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2015	17
Tabulka 11	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2014	17
Tabulka 12	Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh	18
Tabulka 13	Analýza trendů použitých hodnotících kritérií – data z výsledkových formulářů.. ..	25
Tabulka 14	Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2015 a 2014.....	26
Tabulka 15	Přehled zdrojů financování za rok 2015.....	27
Tabulka 16	Přehled zdrojů financování za rok 2014.....	27
Tabulka 17	Přehled využití rámcových smluv za rok 2015	28
Tabulka 18	Přehled využití rámcových smluv za rok 2014	28
Tabulka 19	Přehled využití DNS za rok 2015.....	29
Tabulka 20	Přehled využití DNS za rok 2014.....	29
Tabulka 21	Počet a hodnota zadaných zakázek na e-tržistiích v roce 2015.....	37
Tabulka 22	Porovnání nákladů na provoz e-tržišť s hodnotou zadaných zakázek	38